

bron: twensedronefotografie

BEELDKWALITEITSPLAN

Een herijking van beeldkwaliteiten in de Gemeente Dinkelland

DINKELLAND GROEN
Nota voor duurzaam en
klimaatbestendig beheer

Dijkstra, Coen
12-3-2020

Samenvatting

In het coalitieakkoord 'Dinkelland Duurzaam Door ontwikkelen 2018 – 2022' is een 'herijking' van het beeldkwaliteitsplan voor de gemeente Dinkelland opgenomen. Dit beeldkwaliteitsplan omvat een (werk)omschrijving voor het onderhoud van de openbare ruimte wat op basis van beeldkwaliteit gebeurt.

Om een breed gedragen en gedegen herijking te realiseren is het van belang voorkeuren vanuit de gemeenteraad en speerpunten vanuit het vigerend & toekomstig beleid te implementeren in de herijking.

Door een interactieve sessie te organiseren met commissie- en raadsleden van de gemeente Dinkelland is informatie opgehaald waaruit een duidelijke prioritering is af te leiden met betrekking tot het toekomstig beheer van de openbare ruimte. Daarnaast zijn vastgestelde beleidsplannen uitgelicht en is tevens het toekomstig beleid (conceptvorm) geraadpleegd; dit om een zo toekomstbestendig mogelijk beeldkwaliteitsplan op te stellen.

De raadsvoorkeuren en het beleid vormen het kader van waaruit criteria zijn geformuleerd waaraan een nieuwe vorm van beheer –een beheerscenario- getoetst moet worden. Deze criteria worden in een zogenaamde Multi criteria analyse opgesteld, waardoor middels "+, +/- en –" een scenario wordt beoordeeld. Er zijn drie scenario's opgesteld, elk met zijn eigen thema en doelstellingen die mogelijk zijn binnen het huidige budget.

Het scenario wat middels deze nota ter advies voorgelegd wordt is het scenario 'Dinkelland Groen':

'Wadi's met natuurlijke begroeiing, volle plantvakken, kruidachtige gazons, vitale beplanting en veilige trottoirs. Een vitale groene leefomgeving waar tevens veilig over trottoirs gelopen kan worden'.

Dat is wat het scenario Dinkelland Groen wil realiseren. Met dit scenario wordt tegemoet gekomen aan de raadsvoorkeuren en het vigerend en toekomstig beleid. Er wordt meer aandacht besteed aan met name het technische onderhoud van de groene elementen in de openbare ruimte waardoor Dinkelland beter inspeelt op klimaatverandering. Door het veranderende klimaat zal er meer hevige regenval zijn, extremere temperatuurstijgingen zijn en zal er een achteruitgang zijn van de biodiversiteit.

Er wordt dus minder gedaan op het gebied van verzorgend onderhoud van de beheergroepen, verzorgend onderhoud bestaat uit werkzaamheden die ook perfect door inwoners uitgevoerd kunnen worden; hierdoor ontstaat er meer ruimte voor inwoners om te participeren in het dagelijks onderhoud van de openbare ruimte.

Naast klimaatadaptatie en participatie wordt ook de veiligheid van voetgangers en minder validen gehandhaafd door trottoirs te onderhouden op onderhoudsniveau B.

Concreet wordt in dit rapport alle beeldkwaliteit voor netheid en onderhoud in de openbare ruimte op **niveau C** vastgesteld.

En middels het scenario 'Dinkelland Groen' worden de volgende accenten gelegd:

- **Het technisch onderhoud van beheergroepen m.b.t. groen –met uitzondering van gazon- op te waarderen naar onderhoudsniveau 'A'.**
- **Trottoirs op te waarderen naar onderhoudsniveau 'B'.**
- **Wadi's niet op basis van beeldkwaliteit te maaien maar 2 x per jaar te maaien.**

Er zullen concessies gedaan moeten worden bij deze verlegging van accenten binnen dezelfde financiële kaders. Met name in de voormalige hotspots zal dit merkbaar zijn want deze komen te vervallen, wat betekent dat er meer afval 'rond zwerft', meer onkruid in de plantsoenen staat en meubilair meer viezigheid vertoont.

Deze andere manier van onderhoud zal grotendeels direct te implementeren zijn in het dagelijks onderhoud. Echter een klein oppervlak van met name de 'groene' beheergroepen zal, door achterstallig onderhoud, niet direct 'op beeld' –technisch niveau A- uit te voeren zijn. Om dit te realiseren zullen éénmalige maatregelen gedaan moeten worden, zoals het omvormen of herinrichten van plantvakken. Voor de realisatie van deze eenmalige maatregelen zal meegelift worden bij andere projecten in de openbare ruimte, bijvoorbeeld bij omvormingen in het kader van het kwaliteitsplan openbaar groen, herinrichtingen t.b.v. het meer jaren onderhoudsplan wegen of het gemeentelijk rioleringsplan. Hierdoor is het pas mogelijk een (klein) deel van de beheergroepen te onderhouden op het gewenste niveau(A) wanneer omvormingen gerealiseerd zijn.

Met het scenario Dinkelland Groen zijn beleids- en raadsvoorkeuren en thema's als biodiversiteit en veiligheid vertegenwoordigt in het dagelijks beheer van de openbare ruimte van de gemeente Dinkelland.

Inhoudsopgave

Samenvatting.....	1
Inhoudsopgave.....	3
1. Inleiding.....	5
1.1 Aanleiding	5
1.1.1 Kenschets.....	5
1.1.2 Wat vooraf ging.....	6
1.2 Doelstelling herijking beeldkwaliteit	7
1.3 Afbakening.....	7
1.4 Leeswijzer	7
2. Beleid en raadsvoorkeuren.....	9
2.1 Vigerend beleid.....	9
2.1.1 Integraal beheer openbare ruimte IBOR.....	9
2.1.2 Meer jaren Onderhoud wegen Plan.....	10
2.2 Toekomstig beleid	10
2.2.1 Biodiversiteit	10
2.3 Duurzaamheid.....	11
2.3 Raadsvoorkeuren.....	12
2.4 Criteria	13
2.4.1 Multi criteria analyse MCA.....	13
3. Beheer	15
3.1 Overzicht.....	15
3.1.1 Beheergroepen.....	15
3.1.2 Technisch onderhoud versus Verzorgend onderhoud	17
3.1.3 Onderhoudsniveaus.....	21
3.2 Huidig beheer.....	22
3.2.1 Zoning.....	23
3.2.2 Beheergroepenmatrix.....	24
3.2.3 Uitvoering	25
3.2.4 Monitoring.....	27
3.2.5 Multi criteria analyse.....	27
3.2.6 Financieel	29
4. Advies.....	30
4.1 Financieel uitgangspunt adviesscenario.....	30
4.2 Dinkelland Groen.....	30
4.2.1 Toelichting scenario Dinkelland Groen	30

4.2.1	Multi criteria analyse.....	31
4.2.2	Zonering.....	32
4.2.3	Beheergroepenmatrix.....	33
4.2.5	Eenmalige Maatregelen	35
4.3	Consequenties.....	36
4.3.1	Financieel	36
4.3.2	Uitstraling openbare ruimte.....	36
5.	Monitoring.....	38
5.2	Inspecties en schouwen.....	38
6.	Communicatie.....	39
7.	Slotwoord.....	40
	Bijlage 1 nadere definiëring beheergroepen en begrippen.....	41
	Bijlage 2 beheergroepen informatie	48
	Bijlage 3 scenario 'Dinkelland Veilig'	51
	Bijlage 4 scenario 'Dinkelland Schoon'.....	53
	Bijlage 5 Resultaten Mentimeter 1 ^e vraagronde.....	55
	.....	55
	.....	55
	Bijlage 6 Resultaten Mentimeter 2 ^e vraagronde.....	58

1. Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de aanleiding, doelstelling, randvoorwaarden en de structuurbeschrijving van deze nota beeldkwaliteit Dinkelland geformuleerd.

1.1 Aanleiding

Hieronder wordt een kenschets van de herijking van het beeldkwaliteitsplan Dinkelland geformuleerd en een korte samenvatting weergegeven 'wat vooraf ging' aan het schrijven van deze nota.

1.1.1 Kenschets

Sinds 2013 wordt de openbare ruimte van de gemeente Dinkelland beheerd middels IBOR; Integraal Beheer Openbare Ruimte. Het beheer en onderhoud van de diverse onderdelen in de openbare ruimte worden uitgevoerd aan de hand van het Beeldkwaliteitsplan BKP . Voor de meeste beheergroepen in de openbare ruimte, zoals; heesters, prullenbaken of trottoirs is een beeldkwaliteit –A+, A, B, C of D- door de gemeenteraad vastgesteld waar deze aan moet voldoen. De onderhoudsniveaus van A+ t/m D staan voor respectievelijk (gechargeerd) zeer sociaal tot sociaal onveilig, van zeer schoon tot vies, van zeer opgeruimd tot rommelig. De beheergroepen waarvoor geen beeldkwaliteit is vastgesteld, worden aan de hand van frequentie onderhouden, zoals: bermen, sloten en bomen.

In 2015 is er een tevredenheidsonderzoek uitgevoerd door Newcom Research & Consultancy(*Noaberkracht-inwoners betrekken, Gemeente Dinkelland, Newcom research & consultancy B.V, 2015*) onder inwoners naar de openbare ruimte. De inwoners beoordelen het onderhoud van de openbare ruimte als krap voldoende –6,2. Dit cijfer voldeed technisch gezien wel aan de vastgestelde beeldkwaliteit C.

Er vind een verschuiving plaats in het beleid van de gemeente Dinkelland, met name m.b.t. biodiversiteit zijn er veranderingen op komst.

In het coalitieakkoord(*Dinkelland Duurzaam door ontwikkelen, Coalitieakkoord 2018-2022*) en het daarop volgende koersdocument(*Koersdocument, 2018-2022, Gemeente Dinkelland*) vastgesteld in juli 2018, is een herijking van het beeldkwaliteitsplan opgenomen. Vooruitlopend op de uitkomsten van de herijking is hiervoor structureel een bedrag van 100.000 euro beschikbaar gesteld(*Koersdocument, 2018-2022, Gemeente Dinkelland, 3.2 actielijn aantrekkelijkere openbare ruimte*). Vanwege het doorvoeren van bezuinigingen is er bij het behandelen van de perspectiefnota(*Raadsperspectief, beleidsinhoudelijk en financieel kader, 2017-2020, gemeente Dinkelland*) in 2019 een bezuiniging doorgevoerd van 100.000 op het beheer van de openbare ruimte. Te weten het terug brengen van beeldkwaliteiten in de zones verblijfsgebied en hotspots, respectievelijk op trottoirs- van A naar C- en wegen- van B naar C-; wat wil zeggen dat alle beheergroepen op onderhoudsniveau C worden onderhouden. Het structurele bedrag tegemoetkomend aan het beheer van de openbare ruimte van 100.000 euro vastgesteld in het coalitieakkoord blijft echter wel van kracht. Hierdoor is het beheer op kwaliteitsniveau C het uitgangspunt van waaruit er 100.000 ingebracht kan worden om accenten te leggen binnen het beheer.

Met de herijking van het beeldkwaliteitsplan moet er 'bewustzijn en begrip' gecreëerd worden bij zowel de politiek alsook bij de inwoners en ondernemers van de gemeente Dinkelland over het beheer van de openbare ruimte. Daarnaast is het belangrijk dat beleid geïntegreerd is in het beheer van de openbare ruimte.

1.1.2 Wat vooraf ging

Er is een plan van aanpak opgesteld waarin o.a. doelstelling, hoofd- en deelvragen en een theoretisch kader zijn geformuleerd. Bij het formuleren van de doelstelling kwam al snel naar voren dat zowel vigerend alsook het toekomstig beleid verankerd moet zijn in het beeldkwaliteitsplan; er vinden de laatste tijd veel ontwikkelingen plaats m.b.t. beleid, zoals aanpak biodiversiteit, wat een breed gedragen maatschappelijke kwestie is.

Op 26 november 2019 een interactieve sessie georganiseerd met commissie- en raadsleden in de raadszaal van de gemeente Dinkelland.

In de interactieve sessie zijn ten eerste, middels het programma mentimeter¹, vragen gesteld aan de raadsleden over het huidige beheer en wat al bekend is bij hen van dit beheer. Vervolgens is middels een presentatie het huidig beheer en onderhoud van de openbare ruimte aan de raadsleden toegelicht.

Na de presentatie zijn dezelfde vragen weer gesteld die alvorens de presentatie ook gesteld zijn. Opvallend was wel dat er op sommige vragen andere antwoorden gegeven werden dan voor de presentatie. Hierdoor mag men aannemen dat de tussentijdse presentatie invloed heeft gehad. Tevens zijn er vragen gesteld waarbij uit de antwoorden opgemaakt kan worden welke richting de raadsleden op willen met een herijking van het BKP.

Middels deze interactieve sessie en het vigerend² & toekomstig³ beleid is het mogelijk om uitgangspunten en criteria te formuleren waaraan het nieuwe beeldkwaliteitsplan moet voldoen. Om de raad de keuzevrijheid te bieden voor meerdere richtingen m.b.t. het beheer van de openbare ruimte worden er 3 scenario's geschetst –naast het huidig beheer van hotspots A – overig C-. In deze nota wordt 1 scenario voorgelegd ter advies welke het meest tegemoetkomt aan de voorkeuren van de raad en het beleid. De overige 2 scenario's worden bijgevoegd als bijlage achterin dit rapport.

---

¹ Mentimeter is een interactief programma waarbij een vraag wordt gesteld en de bevrageden middels een mobiele telefoon of tablet antwoord kunnen geven. De antwoorden verschijnen direct anoniem op het scherm, waardoor een goed beeld weergegeven kan worden van de kennis en voorkeuren van ondervraagden.

² Meer jaren onderhoud plan wegen MOP, Integraal beheer openbare ruimte IBOR

³ Op dit moment is een beleidsplan en uitvoeringsprogramma biodiversiteit in behandeling; ter bevordering van meer biodiversiteit in de gemeente Dinkelland. Hiermee wordt al wel rekening gehouden in deze herijking, echter deze is nog niet vastgesteld.

1.2 Doelstelling herijking beeldkwaliteit

Het doel van een 'herijkt' beeldkwaliteitsplan is:

'beheer van de openbare ruimte in de gemeente Dinkelland uit te voeren dat in overeenstemming is met de voorkeuren vanuit de gemeenteraad en het vigerend & toekomstig beleid.'

Hierdoor zal meer tevredenheid gerealiseerd worden t.o.v. het beheer van de openbare ruimte van de Gemeente Dinkelland zowel vanuit politiek, maatschappelijk als beleidsmatig oogpunt.

1.3 Afbakening

Deze nota geeft een voorstel tot een concrete invulling aan de onderhoudskwaliteit op basis van beeldkwaliteit. Het gaat daarbij om alle maatregelen (preventief/correctief) die genomen worden om een deel van de openbare ruimte in goede staat te houden, dat wil zeggen 'schoon, heel en veilig'. De maatregelen die genomen worden kunnen betrekking hebben op het technisch onderhoud of het verzorgend onderhoud binnen een beheergroep.

De uiteindelijke kwaliteit wordt natuurlijk ook beïnvloed door de gekozen inrichting, de zorgvuldigheid van de aanleg en de leeftijd. Maar in deze nota gaat het uitdrukkelijk niet om het aanleggen, vervangen of vernieuwen van de inrichting maar alleen om het onderhoud op basis van beeldkwaliteit.

In deze nota wordt 1 scenario ter advies voorgelegd. Daarnaast wordt het huidige beheer toegelicht. Er zijn 2 alternatieve scenario's opgesteld die als bijlage achterin dit rapport als referentiekader zijn toegevoegd. Het scenario dat in deze nota ter advies gegeven wordt is het meest in lijn met het beleid en de voorkeuren vanuit de gemeenteraad.

1.4 Leeswijzer

De structuur van dit rapport is als volgt: In hoofdstuk 2 worden eerst het vigerend & toekomstig beleid en de raadsvoorkeuren uitgelicht en op basis daarvan een Multi criteria analyse MCA opgesteld. In hoofdstuk 3 wordt het huidige beheer uitgelicht en getoetst aan de MCA. In hoofdstuk 4 wordt het scenario 'Dinkelland Groen' ter advies voorgelegd en getoetst aan de MCA. In hoofdstuk 5 wordt toegelicht hoe de kwaliteit gemonitord en geborgd blijft in de dagelijkse uitvoering. Tot slot wordt in hoofdstuk 6 de communicatie toegelicht na vaststelling van dit plan.

Figuur 1.1 bermonderhoud gebeurt op basis van frequentie. Bron: luismtraloonbedrijf.nl

Figuur 1.2 gazons worden gemaaid op basis van beeldkwaliteit. Bron: vanvlietwaarder.nl

Figuur 1.3 sloten worden op basis van frequentie onderhouden. Bron: breure.nl

Figuur 1.4 vaste planten worden op basis van beeldkwaliteit onderhouden. Bron: griffoenwassenaar.nl

2. Beleid en raadsvoorkeuren

In dit hoofdstuk wordt het vigerend beleid van de gemeente Dinkelland toegelicht die van toepassing is op het herijken van het beeldkwaliteitsplan. Ook wordt het toekomstig beleid weergegeven; biodiversiteit. Daarnaast worden er richtlijnen weergegeven die zijn opgesteld op basis van duurzaamheid; wat een zeer actueel thema is. Biodiversiteit, duurzaamheid en de voorkeuren van de gemeenteraad vormen de toetsingscriteria waaraan het scenario wordt getoetst op bestendigheid.

2.1 Vigerend beleid

Hieronder wordt het vigerend beleid van toepassing op de herijking beeldkwaliteit weergegeven. Het zijn twee beleidsstukken, namelijk: integraal beheer openbare ruimte IBOR; is het plan waarbinnen al het beheer wordt uitgevoerd. En het Meer jaren onderhoud wegen MOP die vooral wat zegt over de veiligheid van de wegen.

2.1.1 Integraal beheer openbare ruimte IBOR

Bij de vaststelling van de nota 'Kiezen voor kwaliteit' in 2014 zijn de volgende vier hoofddoelstellingen geformuleerd aangaande IBOR:

1. Inzicht in de kwaliteit van de openbare ruimte;
2. Heldere besluitvorming over de kwaliteit en de beheerbudgetten
3. Samen afspraken maken met gebruikers van de openbare ruimte
4. Eenduidige uitvoering van het onderhoud in de gemeente Dinkelland

'IBOR geeft inzicht in de kwaliteit en de kosten van het onderhoud van de openbare ruimte en legt een relatie met hoe mensen deze ruimte beleven. Daarbij wordt integraal naar de openbare ruimte gekeken, dus zowel naar de wegen, het groen als het meubilair. Op basis van de vastgestelde kwaliteitsnormen wordt de huidige kwaliteit en de gewenste ambitie vastgelegd om deze te koppelen aan eenheidsprijzen en de beschikbare budgetten. Vervolgens wordt een strategie bepaald om de huidige en gewenste kwaliteit zo dicht mogelijk bij elkaar te brengen.'

Er staan drie factoren centraal in het uitvoeren van onderhoud volgens IBOR, namelijk:

1. SCHOON; de verzorging van de woon, werk en leefomgeving.
Dit aspect kijkt naar de netheid en het voorkomen van zwerfvuil, onkruid, graffiti en hondenpoep..
2. HEEL; Technisch onderhoud aan het openbaar groen, wegen en meubilair.
De technische en vakkundige eisen. De mate van beschadiging en daarmee de beperkingen in het comfort en de bruikbaarheid.
3. VEILIG; Technisch onderhoud aan het openbaar groen, wegen en meubilair,
De gebruiksveiligheid van de wegen, het groen en het meubilair als gevolg van technisch en verzorgend onderhoud (dus niet veiligheid als gevolg van inrichting!)

'IBOR biedt dus handvatten om afspraken te maken over de kwaliteit van de openbare ruimte. Dit geldt zowel voor afspraken binnen als buiten het gemeentehuis (bewoners, kernraden,

overlegorganen, aannemers e.d.). De afspraken gaan niet alleen over wat technisch wenselijk is, maar ook welke eisen er maatschappelijk worden gesteld. De gebruikte beeldkwaliteitsnormen met foto's in relatie met wat buiten zichtbaar is vormen een toegankelijk communicatiemiddel voor degenen die niet vakinhoudelijk zijn onderlegd.'

2.1.2 Meer jaren Onderhoud wegen Plan

Het Meer jaren Onderhoud wegen Plan spitst zich toe op het onderhoud van de wegen en koppelt het onderhoud op basis van beeldkwaliteit aan een veiligheidsniveau. Zo is het onderhoud van wegen op beeldkwaliteit C gelieerd aan veiligheidsniveau C, wat wil zeggen: beperkt veilig. In de huidige situatie is het zo dat het verblijfsgebied en buitengebied is vastgesteld op beeldkwaliteit C –beperkt veilig- en de hotspots op beeldkwaliteit B – grotendeels veilig-. Het onderhoud van wegen op beeldkwaliteit C is een minimumvereiste voor het veilig houden van de wegen. Er worden zowel controles gedaan op veiligheid en op beeldkwaliteit. Hetgeen waar dit plan zich op toespitst is de veiligheid van de wegen.

2.2 Toekomstig beleid

Hieronder wordt het toekomstig beleid weergegeven dat van toepassing is op de herijking van het beeldkwaliteitsplan. Dit beleid is nog niet officieel vastgesteld maar wel relevant doordat het 'op de planken ligt' en het thema's van dit beleid; 'biodiversiteit', is maatschappelijk ook zeer actueel.

2.2.1 Biodiversiteit

Er zijn twee beleidsconcepten geschreven t.b.v. de biodiversiteit in de gemeente Dinkelland, namelijk:

- Biodiversiteit Dinkelland (Biodiversiteit Dinkelland, Rapport ten behoeve van de versterking van de biodiversiteit binnen de gemeente Dinkelland, Eelerwoude, R. Kroeskop, 2019)
- Uitvoeringsplan biodiversiteit (uitvoeringsplan biodiversiteit, gemeente Dinkelland, Roy Ellenbroek, januari 2020)

Binnen deze plannen komen twee aanbevelingen duidelijk naar voren:

- Extensief maaien van wadi's
- Aanpassen van bermbeheer

Gezien het feit dat deze nota zich beperkt tot het herijken van beeldkwaliteiten is het aanpassen van bermbeheer niet van toepassing in deze, aangezien dit op basis van frequentie gebeurd. Wel wordt in dit advies het extensief maaien van wadi's duidelijk opgenomen en worden gazons⁴ ook minder vaak gemaaid, waar dat mogelijk is, zodat er zich enigszins een natuurlijke vegetatie kan ontwikkelen.

---

⁴ Gazons zijn grasvlakken binnen de bebouwde kom die niet als berm worden gezien. Bermen liggen uitsluitend langs wegen.

Figuur 2.4 Natuurlijke wadi; extensief beheer
Bron: buroostadenland.nl

Figuur 2.5 Gazon dat de ruimte krijgt voor natuurlijke kruiden om zich te ontwikkelen - voor meer biodiversiteit. Bron: natuurpunt.nl

2.3 Duurzaamheid

Hieronder worden richtlijnen weergegeven m.b.t. duurzaamheid, die op basis van literatuurstudie en 'veldwerk' zijn opgesteld voor de gemeente Dinkelland. Deze richtlijnen vormen toetsingscriteria voor het scenario.

Beplantingen

Beplantingsvakken in de woongebieden van de kernen van Dinkelland dienen bijdragen te leveren aan de ruimtelijke structuren, aan de volksgezondheid, biodiversiteit, duurzaamheid, leefbaarheid en aantrekkelijkheid voor de bewoners.

- *Beplantingsvakken dienen functies te vervullen als verkeersbegeleiding, kijk en siergroen, veiligheid bij verkeerstromen, oversteken bij scholen, sport en spel, hagen en beplantingssingels, verbergen van lelijke gebouwen en werkterreinen ("schaamgroen").*
- *Beplantingen dienen een toegevoegde waarde te bezitten, functioneel zijn en*
  - *zo min mogelijk hinder en overlast veroorzaken aan de bewoners.*
  - *niet overtollig te zijn maar bij te dragen aan een mooie en leefbare woonomgeving*
  - *voorkomen van sociale- en verkeersonveiligheid en geen schuilplaats bieden aan ongedierte, etc."*
- *"Beplantingsvakken in de centrumgebieden van Dinkelland zijn beperkt aanwezig en dienen bij dragen te leveren aan de leefbaarheid en aantrekkelijkheid voor de bewoners van het centrum en de recreanten en toeristen.*
- *Beplantingsvakken dienen een toegevoegde waarde te bezitten, functioneel en kleurrijk zijn en zo min mogelijk hinder en overlast veroorzaken aan de bewoners en bezoekers van het centrumgebied"*

Wadi's

'Water en wadi's langs de hoofdontsluitingswegen zijn grootschalig en maken veelal onderdeel uit van het water in het landschap. De ruimte rondom de wadi's dient extensief beheerd te worden ter bevordering van de biodiversiteit.'

Speelplaatsen

Doelstelling van het gemeentelijk speelvoorzieningenbeleid is 'voldoende, Sociaal veilige, overzichtelijk en aantrekkelijke Ontmoeten/speel/sport voorzieningen voor kinderen van 0 – 16 jaar'

Onderhoud openbare ruimte:

"Uitvoering van een vakkundig en goed technisch onderhoud van de onderdelen van de openbare ruimte. Dit op basis van uitvoeringsplannen en een planmatige vervanging van de versleten of beschadigde onderdelen."

Er kan geconcludeerd worden dat er in het kader van onderhoud in de openbare ruimte vooral een goed evenwicht moet zijn tussen ecologie, veiligheid esthetiek en sport en spel.

ONDERHOUD Schoon, heel, veilig
VERVANGING
HERINRICHTING
REALISATIE

Figuur2.1 bron crow.nl

*Figuur2.2 goede kwaliteit groen.
Bron: mathijsallandschapsarchitecten.nl*

*Figuur 2.3 Sociale openbare ruimte.
Bron: kcwz.nl*

2.3 Raadsvoorkeuren

Hieronder worden de raadsvoorkeuren weergegeven zoals die zijn geformuleerd op basis van de sessie met de commissie- en raadsleden op 26 november 2019(p.6).

Op 26 november 2019 is er een sessie geweest met commissie- en raadsleden van Dinkelland waarin bewustwording bij de gemeenteraad is gecreëerd door een toelichting te geven op welke manier de openbare ruimte wordt beheerd. Daarnaast is er informatie opgehaald over welke voorkeuren de gemeenteraad heeft m.b.t. een herijking van het beeldkwaliteitsplan, d.w.z. waar zij binnen het beheer de accenten willen leggen. Er is een duidelijk beeld ontstaan van de voorkeuren van de gemeenteraad. Wat naar voren kwam is dat de raad de nadruk wil leggen op biodiversiteit en veiligheid. Daarnaast is de conclusie te trekken dat ze sterk de aandacht wil richten op plantsoenen gevolgd door de (veiligheid van) trottoirs.

De voorkeur voor biodiversiteit en veiligheid sluit goed aan bij het vigerend & toekomstig beleid van de gemeente Dinkelland en hier kunnen dan ook éénduidige criteria voor op gesteld worden die niet contrasteren.

2.4 Criteria

Op de volgende pagina wordt een overzicht, ofwel een Multi criteria analyse MCA, gegeven van de criteria die op worden gesteld aan de hand van beleid, duurzaamheid en raadsvoorkeuren. Aan de hand van deze MCA is goed te zien hoe het scenario dat in deze nota ter advies wordt voorgelegd scoort op bepaalde criteria. Daarnaast is er aan de hand van deze MCA een duidelijk vergelijk te maken met het huidig beheer en de twee alternatieve scenario's.

2.4.1 Multi criteria analyse MCA

Op de volgende pagina wordt de MCA weergegeven. Dit is het format waarop verderop in dit rapport –de hoofdstukken 3 en 4- het huidig beheer en het adviesscenario⁵ aan getoetst wordt d.m.v. een +, +/- of -, respectievelijk goed vertegenwoordigd, matig vertegenwoordigd en slecht vertegenwoordigd.⁶

Opvallend aan de criteria is de grote vertegenwoordiging van 'groene' aspecten. Hierbij moet worden opgemerkt dat dit overeenstemmend is met de maatschappelijke tendens waarbij veel wordt ingespeeld op 'vergroening' en 'verduurzaming' als gevolg van klimaatverandering; hittestress, hevige regenval en verschraling van de biodiversiteit.

Criteria die wat zeggen over biodiversiteit, goede kwaliteit van groen en veiligheid wegen zwaar, doordat dit in het beleid is vastgelegd en deze prioritering ook duidelijk naar voren kwam in de sessie van 26 november. Daarnaast wegen de criteria die wat zeggen over esthetiek en participatie 'gemiddeld' omdat in de sessie wel aangegeven is hier wat mee te willen doen maar dit geen 1^e prioriteit heeft. Het kan zijn dat er uit beleidsplannen en raadsvoorkeuren ook nog andere criteria op te stellen zijn, deze MCA beperkt zich echter tot criteria die betrekking hebben op het beheer op basis van beeldkwaliteit.

---

⁵ Daarnaast worden ook de 2 alternatieve scenario's in de bijlage getoetst aan de MCA.

⁶ Uiteraard is er geen beoordeling 'niet vertegenwoordigd' omdat er altijd een aspect van de criteria vertegenwoordigd wordt in het beheer.

KADER	TYPE	WEGING	CRITERIA	BETREKKING OP BEHEER
BELEID	Biodiversiteitsplan & uitvoeringsprogramma biodiversiteit	zwaar	<ul style="list-style-type: none"> - Bloem- en kruidenrijke gazons - Natuurlijke vegetatie wadi's 	Gazons/bermen/wadi's
	Meer jaren onderhoudsplan wegen MOPW	zwaar	<ul style="list-style-type: none"> - Veilige wegen 	Trottoirs Wegen/fietspaden
DUURZAAMHEID	Beplantingen	zwaar	<ul style="list-style-type: none"> - Natuurlijke vegetatie wadi's - Optimale kwaliteit groen - Bloem- en kruidenrijke gazons - Ruimte voor spel en recreatie op gazons 	Plantsoenen Gazons/bermen/wadi's
	Veiligheid	gemiddeld	<ul style="list-style-type: none"> - Optimale kwaliteit meubilair - Goede, veilige speelplaatsen 	Meubilair/verkeersborden speelplaatsen
RAADSVORKEUREN	Veiligheid	zwaar	<ul style="list-style-type: none"> - Veilige wegen - Veilig meubilair 	Trottoirs Wegen/fietspaden Meubilair/verkeersborden
	Biodiversiteit	zwaar	<ul style="list-style-type: none"> - Bloem- en kruidenrijke gazons - Natuurlijke vegetatie wadi's - Optimale kwaliteit groen 	Plantsoenen Gazons/bermen/wadi's
	Esthetiek	gemiddeld	<ul style="list-style-type: none"> - Nette uitstraling van beheergroepen 	Zwerfafval Plantsoenen Gazons/bermen/wadi's Trottoirs Wegen/fietspaden Meubilair/verkeersborden
	Participatie	gemiddeld	<ul style="list-style-type: none"> - Onderhoud o.b.v. participatie 	Plantsoenen Zwerfafval

3. Beheer

In dit hoofdstuk wordt er verder ingegaan op het beheer. Wat we allemaal beheren, hoe we dat tot nu hebben gedaan, wat het verschil is tussen verzorgend en technisch onderhoud en welke onderhoudsniveaus we hanteren binnen IBOR.

3.1 Overzicht

Hieronder wordt een overzicht weergegeven van de beheergroepen binnen de gemeente Dinkelland. Verder wordt toegelicht wat het verschil is tussen technisch en verzorgend onderhoud en welke onderhoudsniveaus we hanteren.

3.1.1 Beheergroepen

Binnen het beheer en onderhoud van de gemeente Dinkelland worden twee verschillende manieren van beheer onderscheiden, namelijk: op basis van beeldkwaliteit en op basis van frequentie⁷. In deze nota beperken we ons tot beheer op basis van beeldkwaliteit. Er wordt onderscheidt gemaakt in Groen en Grijs. In de bijlage Beheergroepen wordt een overzicht gegeven van de beheergroepen met oppervlaktes, korte omschrijving en een afbeelding. Hieronder wordt een klein overzicht gegeven van de beheergroepen die onderhouden worden op basis van beeldkwaliteit met aantallen:

Beheergroepen Groen

Gazon	354.597m ²
Hagen	7274,477 m ²
Heesters	112.000 m ²
Rozen	8.383 m ²
Vaste planten	3.361 m ²
Wisselperken	354 m ²
Wadi's	8.539 m ²
Bosplantsoen	142.602 m ²

Figuur 3.1 Wisselperk niveau B m.b.t. kale plekken

Beheergroepen Grijs

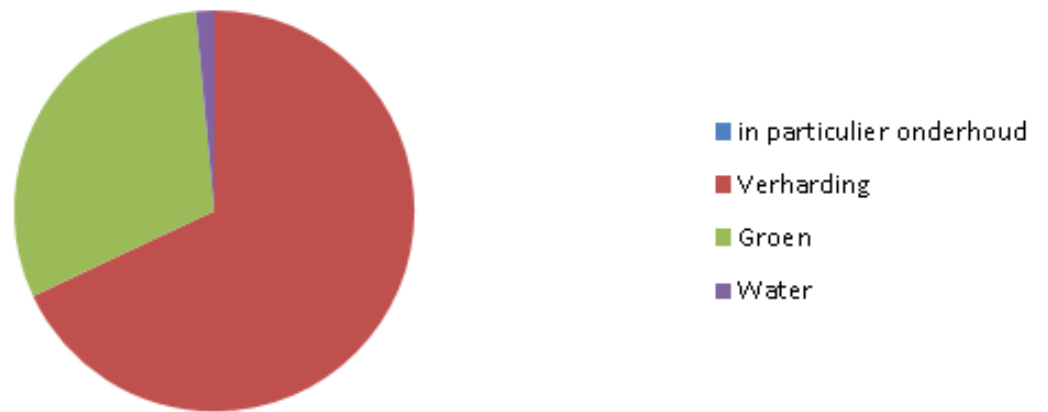
Voetpad	6.229,486 m ²
Fietspad	15.838,939 m ²
Rijbaan	35.2431,124 m ²
Banken	205 st.
Borden	6200 st.
Afvalbakken	70 st.
Palen	onbekend
Speelplaatsen	84 st.
Zandbakken	18 st.
Picknickplaatsen	73 st.

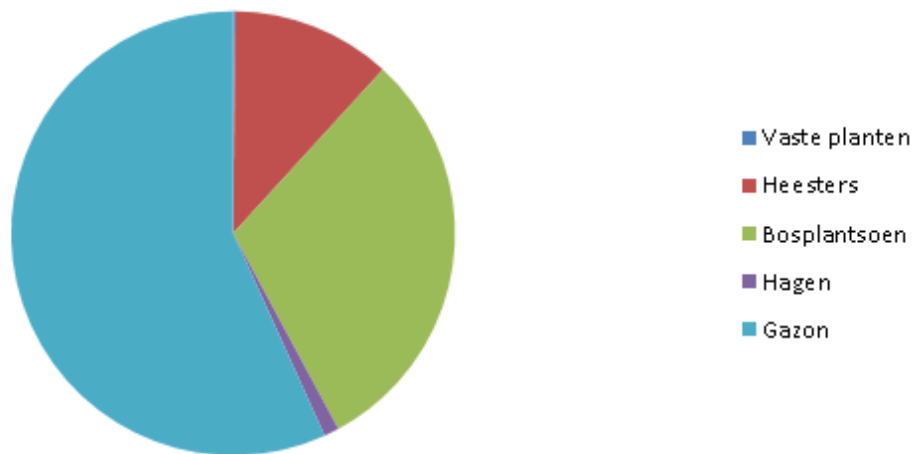
Figuur 3.2 afvalbak op niveau C m.b.t. deuken en gaten

⁷ Bermen, bomen en sloten zijn o.a. beheergroepen die binnen de gemeente Dinkelland op basis van frequentie worden uitgevoerd.

Figuur 2.3 Verdeling ruimte Dinkelland. Bron: kwaliteitsnota 2013

Figuur 3.4 Verdeling groen Dinkelland. Bron: kwaliteitsnota 2013

3.1.2 Technisch onderhoud versus Verzorgend onderhoud

Binnen de herijking van het beeldkwaliteitsplan wordt er een duidelijk onderscheid gemaakt in het beheer op basis van technisch onderhoud en het beheer op basis van verzorgend onderhoud. In het verleden en binnen het huidige beheer is dit onderscheid nooit zo concreet toegepast als binnen deze herijking. De onderscheiding is noodzakelijk om invulling te geven aan het beleid en de raadsvoorkeuren binnen de beschikbare financiële middelen. Zo is biodiversiteit en belangrijk speerpunt binnen deze opdracht die dit onderscheid noodzakelijk maakt.

Technisch onderhoud

Technisch onderhoud beperkt zich tot het technische onderhoud van de beheergroep. Het is onderhoud dat direct invulling geeft aan de aspecten 'Heel en Veilig' (p.9 & p.11) en een duurzame instandhouding van de beheergroep voorstaat. Binnen de beheergroepen die betrekking hebben op 'Groen' zijn dat bijvoorbeeld de volgende beeldmeetlatten:

- Heesters - kaal oppervlak; *Deze zegt wat over het percentage kaal oppervlak dat getolereerd wordt binnen een heester vak. Op kwaliteitsniveau C is dit bijvoorbeeld max. 25% kaal oppervlak per 100m². Deze beeldmeetlat zegt dus iets over het moment waarop er weer ingeplant(ingeboet) moet worden.*
- Gras – grashoogte; *Deze zegt wat over de maximale grashoogte. Op kwaliteitsniveau C wordt bijvoorbeeld gezegd: 'het gras is voldoende kort voor het gewenste doel, hoogte gras max. 1000mm'. Deze beeldmeetlat zegt dus iets over het moment waarop er gemaaid moet worden. Het gewenste doel kan uiteraard breed ingevuld worden.⁸*
- Heesters – snoeibeeld; *Deze zegt wat over het snoeibeeld in een heester vak. Voor een goede instandhouding van heesters is regelmatige snoei noodzakelijk. Op kwaliteitsniveau B wordt bijvoorbeeld gezegd: 'Heesters vertonen in beperkte mate snoeiachterstand. Er zijn in beperkte mate holle heesters. Afgestorven takken max. 5% per 100m². Lengte ongewenste scheuten en opslag max. 0,5m per 100m². Mate holle heesters max. 2,5% per 100m².' Deze beeldmeetlat zegt dus wat over het ingrijpmoment waarop gesnoeid moet worden.*

Binnen de beheergroepen die betrekking hebben op 'Grijs' zijn dat bijvoorbeeld de volgende beeldmeetlatten:

- Open verharding – ontbrekende/beschadigde elementen; *Deze zegt wat over het aantal en percentage beschadigde en/of ontbrekende elementen. Op kwaliteitsniveau C is dit bijvoorbeeld: 'max. 5 stuks per 100m² mogen beschadigd zijn en/of max. 1% per 100m² mag ontbreken. Deze beeldmeetlat zegt dus iets over het moment waarop verharding hersteld moet worden.*
- Open verharding – wortelopdruk; *Deze zegt wat over de mate van opdruk van verharding door boomwortels. Op kwaliteitsniveau A is dit bijvoorbeeld: 'mate opdruk verharding binnen de kroonprojectie van de boom max. 2cm.* Bord – deuken en gaten; *Deze zegt wat over het maximale percentage deuken en gaten in bebording. Op kwaliteitsniveau B is dit: max. 2% deuken en gaten per bord.*

---

⁸ 'Het gewenste doel' kan zeer breed toegepast worden. Verderop in dit rapport zal dit dan ook weer aan de orde komen wanneer het adviesscenario wordt toegelicht; in het kader van biodiversiteit is een 'natuurlijk' gazon dat de ruimte biedt aan kruiden om te groeien gewenst.

Verrekenen op frequentie via RAW-hoofdcode 51.48.50

Groen		beplanting-heesters-snoeibeeld				
A+	A	B	C	D		
						
Heesters vertonen geen snoeiachterstand. Er zijn geen holle heesters.	Heesters vertonen weinig snoeiachterstand. Er zijn weinig holle heesters.	Heesters vertonen in beperkte mate snoeiachterstand. Er zijn in beperkte mate holle heesters.	Heesters vertonen redelijk veel snoeiachterstand. Er zijn redelijk veel holle heesters.	Heesters vertonen veel snoeiachterstand. Er zijn veel holle heesters.		
afgestorven takken 0% per 100m ²	afgestorven takken ≤ 1% per 100m ²	afgestorven takken ≤ 5% per 100m ²	afgestorven takken ≤ 10% per 100m ²	afgestorven takken > 10% per 100m ²		
lengte ongewenste scheuten en opslag 0 m per 100m ²	lengte ongewenste scheuten en opslag ≤ 0,30 m per 100m ²	lengte ongewenste scheuten en opslag ≤ 0,50 m per 100m ²	lengte ongewenste scheuten en opslag ≤ 0,80 m per 100m ²	lengte ongewenste scheuten en opslag > 0,80 m per 100m ²		
mate 'holle' heesters 0% per 100m ²	mate 'holle' heesters 0% per 100m ²	mate 'holle' heesters ≤ 2,5% per 100m ²	mate 'holle' heesters ≤ 5% per 100m ²	mate 'holle' heesters > 5% per 100m ²		

Figuur 3.3 beeldmeetlat snoeibeeld heesters. Bron: CROW.nl

Verrekenen op frequentie via RAW-hoofdcode 32.82.23

Meubilair		bord-deuken en gaten				
A+	A	B	C	D		
						
Er zitten geen deuken en gaten in de voorzijde van het bord.	Er zitten weinig deuken en gaten in de voorzijde van het bord.	Er zitten in beperkte mate deuken en gaten in de voorzijde van het bord.	Er zitten redelijk veel deuken en gaten in de voorzijde van het bord.	Er zitten veel deuken en gaten in de voorzijde van het bord.		
deuken + gaten 0% per bord	deuken + gaten ≤ 2% per bord	deuken + gaten ≤ 5% per bord	deuken + gaten ≤ 10% per bord	deuken + gaten > 10% per bord		

Figuur 3.4 beeldmeetlat deuken en gaten bord. Bron: CROW.nl

Verzorgend onderhoud⁹

Verzorgend onderhoud beperkt zich tot het verzorgende onderhoud van de beheergroep. Het gaat om onderhoud dat direct invulling aan het aspect 'Schoon'(p. 9 & p.11) en vooral de dagelijkse werkzaamheden betreft, zoals schoffelen en zwerfafval ruimen. Binnen de beheergroepen die betrekking hebben op 'Groen' zijn dat bijvoorbeeld de volgende beeldmeetlatten:

- Beplanting – zwerfafval fijn; *Deze zegt wat over het aantal stuks fijn zwerfafval dat maximaal in het plantvak aanwezig mag zijn. Op kwaliteitsniveau C is dit bijvoorbeeld: 'Er ligt redelijk veel fijn zwerfafval(1-10cm). Max. 25 stuks per 1m². Deze beeldmeetlat zegt dus iets over het moment waarop er weer zwerfafval opgeruimd moet worden.*
- Beplanting – onkruid; *Deze zegt wat over het percentage onkruid dat maximaal aanwezig mag zijn in het plantvak. Op kwaliteitsniveau C is dit bijvoorbeeld: 'Er is redelijk veel onkruid. Max. bedekking 40% per 100m². Deze beeldmeetlat zegt dus iets over het moment waarop onkruid verwijderd moet worden.*
- Beplanting – uitwerpselen; *Deze zegt wat over het aantal stuks uitwerpselen die in het beplantingsvak aanwezig mogen zijn. Op kwaliteitsniveau A is dit bijvoorbeeld: 'Er liggen weinig uitwerpselen. Max. 2 uitwerpselen per 100m². Deze beeldmeetlat zegt dus iets over het moment waarop uitwerpselen opgeruimd moeten worden.*

Opgemerkt moet worden dat de twee vormen van onderhoud wel in relatie staan tot elkaar; wanneer er minder gedaan wordt op technisch onderhoud zal het verzorgend onderhoud hier –naar verloop van tijd- ook meer achterstand vertonen en andersom ook. Hieronder worden twee voorbeelden, enigszins gechargeerd, weergegeven:

1. *Wanneer een trottoir technisch wordt onderhouden op kwaliteitsniveau C, d.w.z. er is een aanzienlijke voegwijdte, zal door het tolereren van een 'aanzienlijke voegwijdte' er ook meer plaats zijn voor onkruid om in te kiemen –wat weer een nawerking heeft op het verzorgend onderhoud.*
2. *Wanneer een trottoir verzorgend wordt onderhouden op kwaliteitsniveau C, d.w.z. er is redelijk veel onkruid, is er kans, door het tolereren van redelijk veel onkruid, dat de voegen tussen deze verharding door het onkruid uitéén worden gedrukt –wat weer zijn nawerking heeft op het technisch onderhoud.*

De manier waarop het technisch onderhoud uitgevoerd wordt heeft veelal meer uitwerking op het verzorgend onderhoud dan andersom. Technisch onderhoud is in dezen dus 'belangrijker' en heeft meer effect op het verzorgende onderhoud dan omgekeerd.

---

⁹ Verzorgend onderhoud bestaat veelal uit werkzaamheden die ook goed door inwoners of andere betrokkenen uitgevoerd kunnen worden op basis van burgerparticipatie

Verrekenen op beeld via RAW-hoofdcode 50.15.01

Groen		beplanting-zwerfafval fijn				
A+	A	B	C	D		
						
Er ligt geen fijn zwerfafval.	Er ligt weinig fijn zwerfafval.	Er ligt in beperkte mate fijn zwerfafval.	Er ligt redelijk veel fijn zwerfafval.	Er ligt veel fijn zwerfafval.		
fijn zwerfafval (1-10 cm) 0 stuks per 1m ²	fijn zwerfafval (1-10 cm) ≤ 3 stuks per 1m ²	fijn zwerfafval (1-10 cm) ≤ 10 stuks per 1m ²	fijn zwerfafval (1-10 cm) ≤ 25 stuks per 1m ²	fijn zwerfafval (1-10 cm) > 25 stuks per 1m ²		
Meetinstructie: Zwerfafval fijn						

Figuur 3.5 Beeldmeetlat zwerfafval in beplantingen. Bron: CROW.nl

Verrekenen op beeld via RAW-hoofdcode 51.48.07

Groen		beplanting-onkruid				
A+	A	B	C	D		
						
Er is geen onkruid.	Er is weinig onkruid.	Er is in beperkte mate onkruid.	Er is redelijk veel onkruid.	Er is veel onkruid.		
bedekking 0% per 100m ²	bedekking ≤ 20% per 100m ²	bedekking ≤ 30% per 100m ²	bedekking ≤ 40% per 100m ²	bedekking > 40% per 100m ²		
bedekking door resten 0% per 100m ²	bedekking door resten ≤ 20% per 100m ²	bedekking door resten ≤ 30% per 100m ²	bedekking door resten ≤ 40% per 100m ²	bedekking door resten > 40% per 100m ²		
aantal stuks onkruid hoger dan 30 cm 0 stuks per 100m ²	aantal stuks onkruid hoger dan 30 cm ≤ 10 stuks per 100m ²	aantal stuks onkruid hoger dan 30 cm ≤ 20 stuks per 100m ²	aantal stuks onkruid hoger dan 30 cm ≤ 30 stuks per 100m ²	aantal stuks onkruid hoger dan 30 cm > 30 stuks per 100m ²		
Meetinstructie: Onkruid						

Figuur 3.6 onkruid in beplantingen. Bron: CROW.nl

3.1.3 Onderhoudsniveaus

Binnen het onderhoud op beeldkwaliteit worden er vijf onderhoudsniveaus onderscheiden, namelijk A+, A, B, C en D. Hieronder een overzicht van de verschillende niveaus met toelichting:

A+	zeer hoog	nagenoeg ongeschonden
A	hoog	mooi en comfortabel
B	basis	functioneel
C	matig	onrustig beeld, discomfort of enige vorm van hinder
D	laag	kapitaalvernietiging, uitlokking van vernieling, functieverlies, juridische aansprakelijkstelling, onveilig

Bron: bd.nl

Functieverlies, sociaal onveilig D

Nagenoeg ongeschonden A+

Bron:
stadspodium-
rotterdam.nl

gemeente Dinkelland

Figuur 3.7 voorbeeld uit presentatie 1e sessie

Wikipedia zegt het volgende over de openbare ruimte:

'Openbare ruimte is de gemeenschappelijke fysieke ruimte die leden van een samenleving hebben, inclusief de daarop betrekking hebbende mentale en sociale ruimte'.

(Bron: https://nl.wikipedia.org/wiki/Openbare_ruimte)

Het onderhoud van de openbare ruimte is veel meer dan alleen een technische uitvoering van werkzaamheden. Het heeft veel impact op sociale factoren zoals: spel, participatie, ontmoeting en recreatie. De onderhoudskwaliteit van beheergroepen heeft hierdoor ook een effect op de sociale cohesie binnen de invloedssfeer van deze beheergroep. Hiermee moet rekening gehouden worden bij het vaststellen van het onderhoudsniveau van de beeldkwaliteiten

3.2 Huidig beheer

Hieronder wordt het huidig beheer¹⁰ toegelicht middels een globale uitleg, zonering, beheergroepenmatrix, uitvoering en monitoring.

Het huidig beheer is in 2013 vastgesteld. In de tussentijd is er een service level agreement SLA(wijziging) geweest en zijn er onderhoudsniveaus naar beneden bijgesteld vanwege doorgevoerde bezuinigingsmaatregelen. In 2013 is er namelijk vastgesteld dat het onderhoudsniveau loopt van A naar B naar C; van respectievelijk hotspots naar verblijfsgebied naar buitengebied. In 2017 is middels een SLA een wijziging doorgevoerd van onderhoud in A en C. Van respectievelijk hotspots en overig gebied. Het verblijfsgebied ging dus van niveau B naar C.

De verdeling van het beheer in hotspots en overig gebied, respectievelijk onderhoudsniveau A en C legt de prioriteit van onderhoud vooral bij de hotspots –dat wil zeggen bij de centra van de dorpskernen, zoals in Denekamp rondom het gemeentehuis, in Weerselo rondom het voormalige gemeentehuis en in Ootmarsum rondom de kerk. Deze worden beheerd op niveau A en de overige zones –verblijfsgebied en buitengebied- worden beheerd op onderhoudsniveau C. Binnen de beheergroep wegen is er een uitzondering gemaakt voor de trottoirs –deze wordt op niveau B onderhouden- dit heeft te maken met een prioritering van een stuk veiligheid voor voetgangers en minder-validen¹¹. Binnen dit type beheer wordt er niet perse aandacht gegeven aan biodiversiteit of duurzaamheid maar veel meer aan esthetiek en veiligheid.¹² En er wordt sterk een voorkeur aangegeven waar deze esthetiek en veiligheid dan op betrokken moet worden. Er is als het ware een grote kloof van onderhoud tussen verschillende zones –hotspots en overig gebied- in de gemeente Dinkelland. Er wordt binnen dit beheer geen onderscheid gemaakt tussen technisch en verzorgend onderhoud; Wanneer voor een beheergroep kwaliteitsniveau C is vastgesteld wordt al het onderhoud voor die beheergroep op C onderhouden.

Op pagina 28 wordt middels een Multi criteria analyse MCA uitgelicht hoe het huidige beheer scoort op de criteria die zijn geformuleerd a.h.v. beleid en voorkeuren vanuit de gemeenteraad.

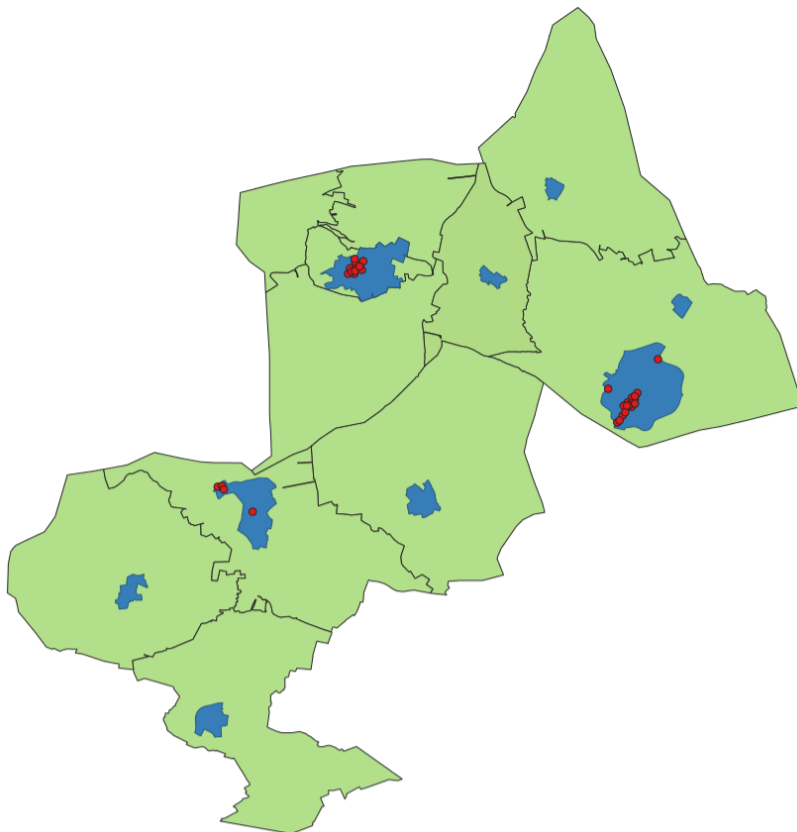
¹⁰ Met huidig beheer wordt bedoelt het beheer zoals het de laatste jaren, sinds de laatste wijziging(SLA) in 2016 is uitgevoerd.

¹¹ Deze veiligheid heeft betrekking op het technisch onderhoud van de trottoirs. Zonder onderscheid in technisch- of verzorgend onderhoud is voor het gemak gekozen om zowel het technisch als verzorgend onderhoud op niveau B te zetten.

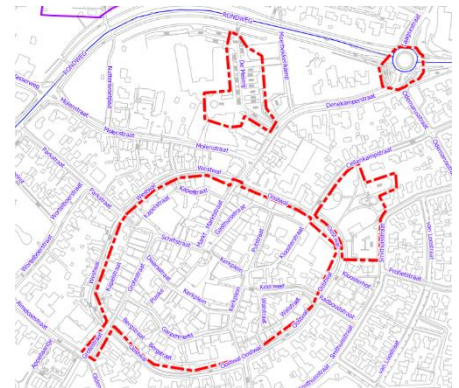
¹² Veiligheid kwam bij de 1^e sessie met de gemeenteraad ook heel duidelijk naar voren als een belangrijke factor, dus het huidige beheer komt wel enigszins tegemoet aan de voorkeuren van de gemeenteraad.

3.2.1 Zonering

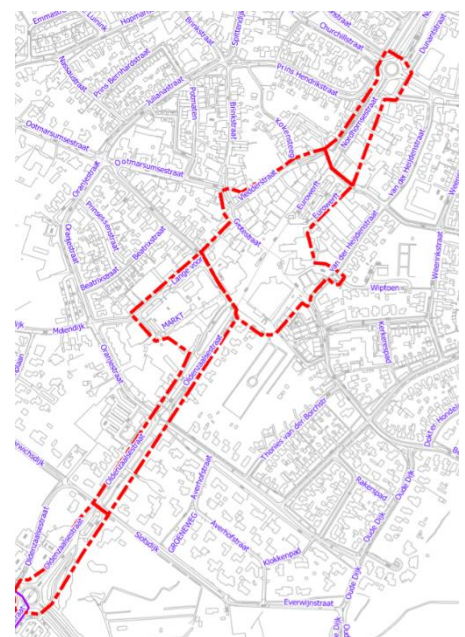
Hieronder wordt een zonering van het huidig beheer weergegeven als afbeelding. De gemeente Dinkelland wordt sinds de vaststelling van IBOR in 2013, verdeelt in drie verschillende zones: Hotspots, verblijfsgebied en buitengebied. Het verblijfsgebied en buitengebied wordt onderhouden op niveau C, met de uitzondering op trottoirs; in het kader van veiligheid worden deze onderhouden op niveau B.

*Figuur 3.8 Zonering; rood hotspots, blauw verblijfsgebied en groen buitengebied.
Bron: GBI*

Figuur 3.9 Hotspots Ootmarsum. Bron: GBI

Figuur 3.10 Hotspot Denekamp. Bron: GBI

3.2.2 Beheergroepenmatrix

Hieronder wordt een beheergroepenmatrix weergegeven waarin duidelijk wordt welke beheergroepen in welke zone voorkomen.

Beheertype	Hotspots A	Verblijfsgebied C	Buitengebied C
Groen			
Bosplantsoen		X	X
Gazon	X	X	
Hagen	X	X	
Heesters	X	X	
Rozen	X	X	
Vaste planten	X	X	
Wisselperken	X		
Wadi's		X	
Grijs			
Fietspad	X	X	X
Rijbaan	X	X	X
Trottoirs	X	B	
Banken	X	X	X
Borden	X	X	X
Afvalbakken	X	X	X
Palen	X	X	X
Speelplaatsen		X	
Zandbakken		X	
Picknickplaatsen		X	X

Figuur 3.11 kale vlakken in heestervak in hotspot (A). Bron: CROW.nl

Figuur 3.12 kale vlakken in heestervak in verblijfsgebied (C). Bron: CROW.nl

3.2.3 Uitvoering

Het huidig beheer wordt grotendeels uitgevoerd door de Stichting Participatie Dinkelland SPD onder de 'vlag' van Noaberkracht. Daarnaast wordt een groot deel van het technische onderhoud aan wegen uitgevoerd door een aannemer.

Klachten en meldingen in de vorm van kleine herstel- en vervangingswerkzaamheden worden uitgevoerd door de buitendienst van Noaberkracht. Tevens gebeurt o.a. het machinaal vegen, onderhoud aan speelplaatsen en picknickplaatsen door de buitendienst van Noaberkracht.

Daarnaast wordt een klein deel van met name heester- en vaste plantenvakken onderhouden op basis van burgerparticipatie. Voor het onderhoud o.b.v. burgerparticipatie wordt een contract ondertekend door zowel gemeente als contactpersoon van de 'participanten' waarin doelstellingen en resultaten beschreven worden. Het aandeel onderhoud o.b.v. participatie is nog klein maar wordt steeds groter. Op de volgende pagina wordt in een matrix globaal weergegeven door welke partijen aan welke beheergroepen onderhoud wordt uitgevoerd.

Figuur 3.13 borstelen tegen onkruid in de goot. uitgevoerd door SPD.

Figuur 3.14 machinaal en handmatig vegen door buitendienst en SPD.

Figuur 3.15 Buitendienst Noaberkracht en SPD

Beheertype	SPD (Tech. & Verz)	Buitendienst (technisch)	Participatie (verzorgend)	Extern (technisch)
Groen				
Bosplantsoen	X			X
Gazon	X			
Hagen	X		X	
Heesters	X		X	
Rozen	X			
Wadi	X			
Vaste planten	X		X	
Wisselperken	X			
Grijs				
Fietspad	Alleen verzorgend	X		X
Rijbaan	Alleen verzorgend	X		X
Trottoirs	Alleen verzorgend	X		X
Banken	Alleen verzorgend	X		
Borden	Alleen verzorgend	X		
Afvalbakken	Alleen verzorgend	X		
Palen	Alleen verzorgend	X		
Speelplaatsen	Alleen verzorgend	X		X
Zandbakken	Alleen verzorgend	X		
Picknickplaatsen	Alleen verzorgend	X		

Uit de matrix is duidelijk op te maken dat het overgrote deel van het onderhoud op beeldkwaliteit uitgevoerd wordt door de SPD; op het gebied van groenonderhoud voert de SPD zowel technisch alsook verzorgend onderhoud uit, o.a.: het uitdunnen van bosplantsoen, het verwijderen van onkruid en het maaien van gazons. Als het gaat om het onderhoud van grijze beheergroepen voeren ze uitsluitend het verzorgende onderhoud uit, d.w.z.: borden schoonmaken, zwerfafval verwijderen en onkruidbestrijding op trottoirs.

De buitendienst van Noaberkracht voert uitsluitend technisch onderhoud uit aan grijze beheergroepen, zoals: herstellen van banken, plaatsen van nieuwe borden en het herstellen van een stuk trottoir, hiertoe behoort ook het oplossen van klachten en meldingen. Externe partijen voeren uitsluitend technisch onderhoud uit aan fietspaden, rijbanen en trottoirs.

3.2.4 Monitoring

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de huidige monitoring.

<ul style="list-style-type: none"> • <i>Dagelijks toezicht</i>	Dagelijks toezicht en controle op de uitvoering dient vooral om sturing te geven aan het verzorgend onderhoud, klein onderhoud van wegen en regulier onderhoud van groen. Het gaat zowel om het uitvoeren van het geplande programma als het voorkomen van lage kwaliteiten. Doel is het inzicht krijgen in kwetsbare plekken die sneller vervuilen ofwel beschadigen dan andere plekken.
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Schouw</i>	De schouw is een steekproef die 12 keer per jaar op 35 locaties wordt uitgevoerd (gekozen uit een bestand van 400 locaties). De schouw levert vooral algemene informatie over de behaalde kwaliteit en trends en vormt een controle op de beleving van de openbare ruimte als de uiteindelijke doelstelling voor de beheer en onderhoud afdeling. Een dergelijke schouw biedt algemene informatie over de kwaliteit, het verloop door het jaar en informatie over de effecten van het dagelijks onderhoud. De steekproef maakt de schouw relatief snel uit te voeren. Deze schouw vormt de basis over de kwaliteit van de uitvoering van werk. De schouw wordt uitgevoerd door medewerkers van SPD. Elke medewerker schouwt in een ander gebied dan waar die zelf werkzaam is, om te voorkomen dat 'de slager zijn eigen vlees keurt'.
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Veiligheidscontrole</i>	De veiligheidscontrole wordt maandelijks langs alle wegen gehouden. Hierbij wordt expliciet naar veiligheidsaspecten gekeken, zoals gaten in de weg, gedraaide verkeersborden, slechte markeringen en dergelijke. Kleine zaken worden direct gerepareerd, grotere op een werklust geplaatst om later eventueel met externen uit te voeren. De veiligheidscontrole wordt gekoppeld aan beeldkwaliteit. Zo staat de veiligheidskwaliteit –beperkt veilig- gelijk aan beeldkwaliteit C.
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Technische controle</i>	Voor wegen geldt dat 1 keer per jaar een technische inspectie op basis van de CROW systematiek wordt gehouden. Hiermee wordt de urgentie van het onderhoud op korte, middellange en langere termijn bepaald.

3.2.5 Multi criteria analyse

Tot slot wordt op de volgende pagina het huidig beheer getoetst aan de Multi criteria analyse, zoals geformuleerd in hoofdstuk 2. Hierdoor wordt duidelijk hoe het huidig beheer correleert met de raadsvoorkeuren, beleid en duurzaamheid.

TYPE	CRITERIA	OOORDEEL	TOELICHTING
BIODIVERSITEIT EN GROEN	- Bloem- en kruidenrijke gazons	+/-	Alle m ² gazon wordt nu beheerd op onderhoudsniveau C.
	- Natuurlijke vegetatie wadi's	-	Alle wadi's worden mee gemaaid met de maairond voor gazon en worden dus ook beheerd op niveau C.
	- Optimale kwaliteit groen	+/-	Er wordt onderscheid gemaakt in esthetiek(A-C) niet in verzorgend of technisch. Kwaliteit zegt meer over het technische onderhoud van het groen.
	- Ruimte voor spel en recreatie op gazons	+	Er is voldoende ruimte voor sport en spel op gazons, deze worden op niveau C beheerd.
	- Groen naar tevredenheid inwoners	+/-	Er is ruimte voor betrokken inwoners om de openbare ruimte te onderhouden en mee te beslissen.
VEILIGHEID	- Veilige wegen	+/-	Er wordt onderscheidt gemaakt in A-C(trottoirs B); deze beeldkwaliteiten zijn gekoppeld aan veiligheid. Van veilig(A) naar beperkt veilig(C). Alle trottoirs in verblijfs- en buitengebied zijn op B vastgesteld i.p.v. C vanwege veiligheid.
	- Optimale kwaliteit meubilair	+/-	Al het meubilair wordt op niveau C onderhouden, welke veilig genoeg is.
	- Goede, veilige speelplaatsen	+/-	Alle speelplaatsen worden op niveau C onderhouden
PARTICIPATIE	- Beheer o.b.v. participatie	+/-	Participatie in beheer van inwoners vindt nu veelal plaats door eigen initiatief van inwoners. De gemeente faciliteert.
ESTHETIEK	- Nette uitstraling van beheergroepen	+/-	Een nette uitstraling zegt vaak wat over het verzorgend onderhoud(hoewel technische en verzorgend onderhoud invloed hebben op elkaar) zoals zwerfafval, onkruid en bladafval. Deze wordt op A en C kwaliteit beheerd.

3.2.6 Financieel

Voor alles wat beheert wordt o.b.v. beeldkwaliteit zijn de jaarlijkse kosten geraamd op **€2.168.276**

4. Advies

In dit hoofdstuk wordt het adviesscenario toegelicht. Ten eerste wordt het uitgangspunt geformuleerd van waaruit dit adviesscenario is opgesteld. Vervolgens wordt het adviesscenario voorgelegd met daarin de Multi criteria analyse, zonering en de beheergroepenmatrix. Tot slot worden de maatregelen en consequenties van het toepassen van het adviesscenario toegelicht.

4.1 Financieel uitgangspunt adviesscenario

In het coalitieakkoord van 2018 is vastgesteld dat er structureel een bedrag van €100.000 extra wordt betrokken op het onderhoud van de openbare ruimte. Echter in 2019 is er in de perspectiefnota een ombuigingsmaatregel vastgesteld van €100.000 op het beheer van de openbare ruimte. Om de ombuiging te realiseren is er gekozen om alle beheergroepen binnen de hotspots terug te brengen van A naar C en de trottoirs van B naar C. Hierdoor wordt al het onderhoud op C gezet. De €100.000 vanuit het coalitieakkoord blijft nog wel van kracht. Dat is het uitgangspunt waarop de €100.000 vanuit het coalitieakkoord ingezet gaat worden; alle beheergroepen op C –van waaruit €100.000 ingezet kan worden om raadsvoorkeuren en beleid te implementeren in het beheer. Hierdoor kan er gezegd worden dat het beheer anders wordt ingevuld met het huidige budget. Het adviesscenario is dus ook opgesteld met een sluitende begroting. Er hoeven geen extra middelen te worden ingezet –wel anders.

4.2 Dinkelland Groen

Hieronder wordt het adviesscenario 'Dinkelland Groen' toegelicht.

4.2.1 Toelichting scenario Dinkelland Groen

'Wadi's met natuurlijke begroeiing, volle plantvakken, kruidachtige gazons, vitale beplanting en veilige trottoirs. Een vitale groene leefomgeving waar tevens veilig over trottoirs gelopen kan worden.'

Met het scenario Dinkelland Groen wordt een optimale technische kwaliteit van het groen nagestreefd- kwaliteitsniveau A. De technische kwaliteit zegt wat over factoren, zoals: inboet, snoei en dunning voor een optimale instandhouding van de beplanting. Een optimale instandhouding van beplanting zal meer biodiversiteit genereren, doordat de beplanting gezond is, meer oppervlakte inneemt en hierdoor goed zal functioneren- en bloeien. Ook zal door een goede inboet van beplanting –en dus meer dichtheid van plantvakken- meer water opgenomen kunnen worden; vooral in het kader van stortbuien(klimaatadaptatie) is dit belangrijk. Ook worden wadi's 2 keer in het jaar gemaaid –in tegenstelling dan o.b.v. beeldkwaliteit C- op deze manier ontstaat er een natuurlijke 'natte' vegetatie in de wadi en kan deze beplanting ook infiltratiewater opnemen, waardoor minder afgevoerd hoeft te worden. Het onderhoud van de wegen verandert, doordat de hotspots komen te vervallen. De trottoirs echter blijven wel onderhouden op kwaliteitsniveau B. Hierdoor worden alle wegen onderhouden op kwaliteitsniveau C met uitzondering van de trottoirs op B, zodoende blijft de veiligheid voor voetgangers en minder validen gewaarborgd.

Verzorgend onderhoud, d.w.z. zwerfafval, onkruid en vuile borden, wordt op beeldkwaliteit C onderhouden. Verzorgend onderhoud bestaat veelal uit werkzaamheden die ook door

inwoners of andere betrokkenen uitgevoerd kan worden. De gemeente faciliteert initiatieven van burgerparticipatie in het onderhoud van de openbare ruimte, door het verzorgend onderhoud op beeldkwaliteit C vast te stellen, is er genoeg ruimte voor participatie om dit niveau naar boven bij te stellen.

Gazons blijven op kwaliteitsniveau C onderhouden –zowel technisch als verzorgend-. Zodoende kunnen in de gazons ook nog enigszins kruiden groeien alvorens ze worden afgemaaid¹³. Wanneer dit bijvoorbeeld op niveau B onderhouden zal worden betekent dit dat de maaifrequentie hoger is, waardoor kruiden minder kans krijgen om te wassen en daardoor om te bloeien –wat weer nadelig is voor de biodiversiteit. Kort samengevat worden alle beheergroepen op niveau C onderhouden, met uitzondering van de trottoirs (B) en het technisch onderhoud van de groene beheergroepen (A).

4.2.1 Multi criteria analyse

Op de volgende pagina wordt de Multi criteria analyse voor het scenario Dinkelland Groen weergegeven. Waarin dit scenario wordt getoetst aan raadsvoorkeuren, beleid en duurzaamheid.

---

¹³ Op pagina 17 van dit rapport wordt al aangegeven dat het gaat om maaibeeld waarmee het gewenste doel bereikt wordt met een maximale grashoogte van 1000mm. Hierdoor is er ruimte om bepaalde stukken gazon minder frequent te maaien, t.b.v. het wassen van natuurlijke kruiden.

TYPE	CRITERIA	OORDEEL	TOELICHTING
BIODIVERSITEIT EN GROEN	- Bloem- en kruidenrijke gazons	+/-	Alle m ² gazon wordt beheerd op onderhoudsniveau C. Op deze manier krijgen kruiden de ruimte om te wassen en te bloeien.
	- Natuurlijke vegetatie wadi's	+	Alle wadi's worden 2x in het jaar gemaaid, waardoor er een natuurlijke vegetatie ontstaat.
	- Optimale kwaliteit groen	+	Alle plantsoenen worden op niveau A onderhouden m.b.t. technisch onderhoud.
	- Ruimte voor spel en recreatie op gazons	+	Er is voldoende ruimte voor sport en spel op gazons, deze worden op niveau C beheerd.
	- Groen naar tevredenheid inwoners	+/-	Er is ruimte voor betrokken inwoners om de openbare ruimte te onderhouden en mee te beslissen.
VEILIGHEID	- Veilige wegen	+/-	Er wordt onderscheidt gemaakt in A-C(trottoirs B); deze beeldkwaliteiten zijn gekoppeld aan veiligheid. Van veilig(A) naar beperkt veilig(C)
	- Optimale kwaliteit meubilair	+/-	Al het meubilair wordt op niveau C onderhouden, welke veilig genoeg is.
	- Goede, veilige speelplaatsen	+/-	Alle speelplaatsen worden op niveau C onderhouden
PARTICIPATIE	- Beheer o.b.v. participatie	+/-	Participatie in beheer van inwoners vindt nu veelal plaats door eigen initiatief van inwoners. De gemeente faciliteert.
ESTHETIEK	- Nette uitstraling van beheergroepen	+/-	Een nette uitstraling zegt vaak wat over het verzorgend onderhoud(hoewel technische en verzorgend onderhoud invloed hebben op elkaar) zoals zwerfafval, onkruid en bladafval. Deze wordt alleen nog op C kwaliteit beheerd.

4.2.2 Zonering

In dit scenario komt de zonering van het huidige beheer -hotspots A verblijfsgebied en buitengebied C- te vervallen. Alle wegen worden op C onderhouden met uitzondering van de trottoirs, die op B worden onderhouden. De overige beheergroepen worden door de gehele gemeente homogeen beheerd. Voor groene elementen betekent dit dat het technisch onderhoud op A wordt uitgevoerd en het verzorgend onderhoud op C. Het meubilair –banken, palen, borden- wordt door de hele gemeente, zowel op technisch als op verzorgend

onderhoud, op beeldkwaliteit C beheert. Vanuit het uitgangspunt Toekomstig beheer(p.30) – alles op C- wordt er dus extra ingezet op de trottoirs en op het technisch onderhoud van de groene elementen.

4.2.3 Beheergroepenmatrix

Op de volgende pagina wordt de beheergroepenmatrix weergegeven voor het scenario 'Dinkelland Groen'. Hierin is duidelijk te zien dat er onderscheidt wordt gemaakt in technisch en verzorgend onderhoud m.b.t. groen. Het onderhoud van de trottoirs wordt op niveau B gedaan, de overige wegen op niveau C. Het meubilair wordt uitsluitend op onderhoudsniveau C onderhouden. De wadi's worden op basis van frequentie 2x per jaar gemaaid.

Er is ruimte voor burgerparticipatie om het verzorgend onderhoud naar een hoger niveau te brengen.

Figuur 4.1 zwerfafval kan prima door inwoners opgeruimd worden [bron: regioonline.nl](https://www.regioonline.nl)

Figuur 4.2 blad ruimen kan goed door inwoners uitgevoerd worden.

Beheertype	A	B	C	Participatie
Groen				
Bosplantsoen	- technisch		- verzorgend	mogelijk
Gazon			x	mogelijk
Hagen	- technisch		- verzorgend	mogelijk
Heesters	- technisch		- verzorgend	x
Rozen	- technisch		- verzorgend	x
Wadi	2x per jaar gemaaid			
Vaste planten	- technisch		- verzorgend	x
Wisselperken	- technisch		- verzorgend	mogelijk
Grijs				
Fietspad			x	
Rijbaan			x	
Trottoirs		x		
Banken			x	
Borden			x	
Afvalbakken			x	
Palen			x	
Speelplaatsen			x	
Zandbakken			x	
Picknickplaatsen			x	

4.2.4 Praktische uitwerking

Het onderhoud van met name groene elementen in de gemeente Dinkelland zal wat complexer worden. Hieronder wordt een overzicht gegeven van de werkzaamheden binnen een aantal beheergroepen die op basis van niveau C worden uitgevoerd en welke op basis van niveau A zodat duidelijk is hoe een groene beheergroep onderhouden wordt.

Beheergroep	A – technisch	C - verzorgend
Bosplantsoen	Dunnen Afzetten Snoeien Inboeten	Schoffelen Papierprikken
Hagen	Knippen Inboeten	Schoffelen Papierprikken haagvoet
Heesters	Snoeien Terugzetten Snoei randen Inboet	Schoffelen Papierprikken Blad harken ¹⁴ Blad blazen
Rozen	Snoeien Terugzetten Inboeten	Schoffelen Papierprikken Blad harken Blad blazen
Vaste planten	Snoeien Terugzetten Inboeten	Schoffelen Papierprikken Blad harken Blad blazen
Wisselperken	Inboet Snoeien	Schoffelen Papierprikken Blad harken Blad blazen

4.2.5 Eenmalige Maatregelen

Het beheer op basis van het scenario Dinkelland Groen kan direct geïmplementeerd worden in het dagelijks onderhoud. Echter voor een klein gedeelte van de -met name groene- beheergroepen zal een inhaalslag gemaakt moeten worden om deze 'op beeld' –het technisch niveau A- uit te kunnen voeren. Hiervoor moeten éénmalige maatregelen uitgevoerd worden, zoals: het omvormen en inplanten van plantsoenen zodat onderhoudsniveau A behaald wordt en dit kan worden gehandhaafd. Voor deze éénmalige maatregelen wordt 'meegelift' bij andere projecten bijvoorbeeld bij een herinrichting van een straat in het kader van de MOPJ of het gemeentelijk rioleringsplan¹⁵. Wanneer een beheergroep eenmaal op het gewenste kwaliteitsniveau is, kan dit goed 'op beeld' gehouden worden in het dagelijks onderhoud.

¹⁴ Doordat er blad mag blijven liggen in de plantvakken op niveau C zal dit blad omgezet worden in organische stof waardoor het bodemleven beter tot ontwikkeling kan komen en beplantingen beter groeien.

¹⁵ Het gemeentelijk rioleringsplan is vastgesteld beleid en bij het aanleggen van een nieuw riool moet vaak de hele straat heringericht worden, waardoor plantsoenen ook omgevormd kunnen worden.

4.3 Consequenties

Hieronder worden de financiële consequenties bij het toepassen van dit scenario toegelicht. Bij de uitvoering van het beheer in bovenstaand scenario zal de uitstraling van de openbare ruimte veranderen. Met name het afschaffen van de hotspots zal een duidelijke uitwerking hebben, deze wordt verderop ook toegelicht.

4.3.1 Financieel

Voor alles wat beheert wordt o.b.v. beeldkwaliteit zijn de jaarlijkse kosten €2.165.195

Het beheer van de wadi's gebeurt nu op basis van frequentie. De kosten voor maaien en afzuigen van de wadi's zijn €2.732 per jaar.

Hierdoor komen de totale kosten voor het beheer op basis van Dinkelland Groen op **€2.167.927**

Het verschil met het huidig beheer is verwaarloosbaar, namelijk: €349 minder. Waardoor deze verandering van beheer géén consequenties heeft voor de begroting.

4.3.2 Uitstraling openbare ruimte

In tegenstelling tot de financiële consequenties heeft de uitvoering van het scenario 'Dinkelland Groen' wel zijn uitwerking op de uitstraling van de openbare ruimte. Zo komen de hotspots geheel te vervallen; alle wegen –met uitzondering van trottoirs- en al het meubilair wordt op kwaliteit C onderhouden.

Het Nicolaasplein en de 'aanrijroutes' in Denekamp bijvoorbeeld, zullen qua verzorging een minder schone uitstraling hebben; er kan meer onkruid tussen de verharding aanwezig zijn, er kan meer afval 'rond zwerven' en de borden kunnen viezer en meer beschadigd zijn. Dit zijn aspecten waarmee rekening gehouden moet worden bij het vaststellen van het scenario 'Dinkelland Groen'. Hiertegenover staat wel dat bij het technisch beheren van groene elementen op niveau A, dit ook een positief effect zal hebben op het verzorgend onderhoud(p.17).

Figuur 4.3 heesters snoeibeeld technisch op niveau A bron: crow.nl

Figuur 4.4 beplanting aanéngesloten op niveau A technisch. bron: crow.nl

Figuur 4.5 dit plantsoen in Ootmarsum moet weer volledig worden ingeplant

Figuur 4.6 dit plantsoen in Denekamp moet goed worden ingeplant om op beeld A te brengen

Figuur 4.7 onkruid in de goten op niveau C. wordt getolereerd in voormalig verblijfsgebied binnen het scenario Dinkelland Groen. Bron: CROW.nl

Figuur 4.8 bevuilding op een bord op niveau C. Wordt getolereerd binnen de voormalige hotspots binnen het scenario Dinkelland Groen. Bron: CROW.nl

Figuur 4.9 scheefstand paal op niveau C. Wordt getolereerd in de voormalige hotspots binnen het scenario Dinkelland Groen. Bron: CROW.nl

Figuur 4.10 zwerfafval op niveau C. Wordt getolereerd in de voormalige hotspots binnen het scenario Dinkelland Groen. Bron: CROW.nl

5. Monitoring

In dit hoofdstuk wordt toegelicht hoe de kwaliteit geborgd blijft. Dit zal hetzelfde zijn als de huidige monitoring.

5.2 Inspecties en schouwen

Inspecties en schouwrondes bieden informatie om te sturen op de afgesproken kwaliteit. Het meten van de kwaliteit is daarbij een belangrijk middel om in de uitvoering te leren werken met deze kwaliteiten. Deze informatie is van een verschillende orde en kan niet door middel van één schouw of inspectie worden verzameld voor alle doelen.

Hieronder wordt het overzicht van inspecties en schouwrondes weergegeven. Deze is identiek aan de huidige manier van monitoring, zoals weergegeven op pagina 27.

<ul style="list-style-type: none"> • <i>Dagelijks toezicht</i>	Dagelijks toezicht en controle op de uitvoering dient vooral om sturing te geven aan het verzorgend onderhoud, klein onderhoud van wegen en regulier onderhoud van groen. Het gaat zowel om het uitvoeren van het geplande programma als het voorkomen van lage kwaliteiten. Doel is het inzicht krijgen in kwetsbare plekken die sneller vervuilen ofwel beschadigen dan andere plekken.
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Schouw</i>	De schouw is een steekproef die 12 keer per jaar op 35 locaties wordt uitgevoerd (gekozen uit een bestand van 400 locaties). De schouw levert vooral algemene informatie over de behaalde kwaliteit en trends en vormt een controle op de beleving van de openbare ruimte als de uiteindelijke doelstelling voor de beheer en onderhoud afdeling. Een dergelijke schouw biedt algemene informatie over de kwaliteit, het verloop door het jaar en informatie over de effecten van het dagelijks onderhoud. De steekproef maakt de schouw relatief snel uit te voeren. Deze schouw vormt de basis over de kwaliteit van de uitvoering van werk. De schouw wordt uitgevoerd door werknemers van Soweco Tubbergen om te voorkomen dat 'de slager zijn eigen vlees keurt'.
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Veiligheidscontrole</i>	De veiligheidscontrole wordt maandelijks langs alle wegen gehouden. Hierbij wordt expliciet naar veiligheidsaspecten gekeken, zoals gaten in de weg, gedraaide verkeersborden, slechte markeringen en dergelijke. Kleine zaken worden direct gerepareerd, grotere op een werklijst geplaatst om later eventueel met externen uit te voeren. De veiligheidscontrole wordt gekoppeld aan beeldkwaliteit. Zo staat de veiligheidskwaliteit –beperkt veilig- gelijk aan beeldkwaliteit C.
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Technische controle</i>	Voor wegen geldt dat 1 keer per jaar een technische inspectie op basis van de CROW systematiek wordt gehouden. Hiermee wordt de urgentie van het onderhoud op korte, middellange en langere termijn bepaald.

6. Communicatie

In dit hoofdstuk wordt toegelicht op welke manier gecommuniceerd wordt. Als bijlage is ook een krachtenveldanalyse uitgevoerd waaruit informatie wordt gehaald t.b.v. de communicatie.

Nadat het college heeft ingestemd met het beeldkwaliteitsplan, wordt hierover gecommuniceerd richting de inwoners van de gemeente Dinkelland. Dit gebeurt door middel van een persbericht, de gemeentelijke website en social media.

Wanneer de inwoners en ondernemers zich bewust zijn van de uitvoering van ons beheer, en waarom hiervoor gekozen wordt, kunnen veel klachten & meldingen op voorhand voorkomen worden en zal er met een bewuste blik naar het onderhoud van de openbare ruimte gekeken worden.

Figuur 6.1 Bron: schadepreventie.nl

7. Slotwoord

Met het adviesscenario 'Dinkelland Groen' wordt, binnen de mogelijkheden van het werken volgens beeldkwaliteit en de financiële kaders, het meest aangesloten bij de raadsvoorkeuren en het vigerend & toekomstig beleid. Het is een manier van onderhoud waarbij er een meer vitale groene leefomgeving ontstaat; een breed maatschappelijk thema waar in deze tijd van klimaatverandering veel prioriteit aan wordt gegeven. Effecten van klimaatverandering zijn alom aanwezig; stortbuien, extreem hoge temperaturen¹⁶ en een afname van de biodiversiteit zijn kwesties die onontkoombaar zijn. Om deze veranderingen en de nadelige impact enigszins te beperken is het van belang hier tijdig op in te spelen.

Het onderhoud van de openbare ruimte is een prachtig instrument om te anticiperen op de effecten van het veranderend klimaat. Meer en vitaler groen is hierin essentieel. Gezonde planten en bomen dragen bij aan een gezonder leef-, werk-, en woonmilieu; fijnstoffiltering, verkoeling en waterbuffering zijn o.a. gunstige eigenschappen die een vitale groene omgeving met zich meebrengt.

Burgerparticipatie wordt door heel Nederland tegenwoordig steeds meer ingezet om inwoners te betrekken bij het onderhoud van de openbare ruimte. Door als gemeente te focussen op het technisch onderhoud, waarbij meer vakkennis en inzet van professioneel materiaal gemoeid is, wordt er aan de burger meer ruimte gegeven om hun omgeving 'op te schonen'; door bijvoorbeeld zwerfafval op te ruimen of onkruid te wieden. Hierdoor zullen inwoners van Dinkelland zich ook meer betrokken en verantwoordelijk voelen voor hun omgeving.

Met het adviesscenario 'Dinkelland Groen' is getracht het beheer van de gemeente Dinkelland een stukje toekomstbestendiger in te vullen.

---

¹⁶ Wetenschappers voorspellen dat Nederland in 2050 hetzelfde klimaat zal hebben als hedendaags Bordeaux (Bron: <https://www.trouw.nl/duurzaamheid-natuur/nederland-krijgt-het-klimaat-van-bordeaux->)

Bijlage 1 nadere definiëring beheergroepen en begrippen

Beheergroepen

Cultuurbeplanting

Cultuurbeplanting wil zeggen; door mensen in cultuur gebrachte planten. Wilde plantensoorten die veredelt zijn om aan de specifieke wensen van mensen te voldoen. Binnen de context van dit plan zijn cultuurbeplantingen siergewassen die veredeld zijn t.b.v. een functie in de openbare ruimte. Deze plantentypen hebben gemeen dat ze gemiddeld niet hoger worden dan 1 meter en veelal worden toegepast binnen de bebouwde kom en plantsoenen of plantvakken vormen.

Binnen het beheer van de gemeente Dinkelland wordt alle cultuurbeplanting volgens beeldkwaliteit beheerd, dit zijn de volgende:

- **Bodem bedekkende heesters;** *Onder bodembedekkende heesters vallen alle soorten die door hun groeiwijze de bodem in meer of mindere mate bedekken. Vaak zijn het bovendien heesters die door hun wortelvorming de grond goed kunnen vasthouden. Ze zijn dan zeer geschikt voor aanplant op hellingen en taluds.*(bron: <https://www.tuinplant.nl/tuintips/informatie-tuinplanten/heesters/bodembedekkende-heesters>)
- **Botanische rozen;** *Met botanische rozen of bottelrozen duiden kwekers wilde rozen en rozen met een botanisch karakter aan. Het zijn planten waarmee niet gekruist is en die zo in de vrije natuur voorkomen. Het zijn losse, struikvormige groeiers. De bloemen zijn meestal enkelvoudig met vijf bloemblaadjes. Het zijn overwegend voorjaars- of zomerbloeiende planten*(bron: vtwonen.nl)
- **Opgaande heesters;** *Een opgaande heester is een houtige plant, die zich onmiddellijk boven of al in de grond vertakt in een aantal takken, die meer of minder dik kunnen worden en omhoog groeien. Er wordt dus geen stam gevormd. Ze worden daardoor niet zo hoog als vele boomsoorten. Zij komen van nature in de vorm van struwelen van 1-5 meter hoog met name langs bosranden voor.* (bron: <https://nl.wikipedia.org/wiki/Struik>)
- **Sierheesters;** *Een sierheester is een houtige plant, die zich onmiddellijk boven of al in de grond vertakt in een aantal takken, die meer of minder dik kunnen worden. Er wordt dus geen stam gevormd. Ze worden daardoor niet zo hoog als vele boomsoorten. Het zijn heesters die gekweekt worden om hun sierwaarde en hierop geselecteerd worden.* (bron: <https://nl.wikipedia.org/wiki/Struik>)

Natuurlijke beplanting

Beeldkwaliteit

- **Bosplantsoen;** Bosplantsoen is in de boomteelt, bij hoveniers en bosbouwers de naam van een gewasgroep. Het zijn één- tot driejarige meest inheemse struiken en bomen zoals meidoorn, kardinaalsmuts, hazelaar, kornoeljesoorten, Gelderse roos, eiken en elzen maar ook naaldhout zoals grove den en douglas die gebruikt worden voor de aanplant van bossen, groensingels of houtwallen.

Frequentie (wordt niet meegenomen met deze herijking)

- **Bos;** Bos is een begroeiing die voornamelijk uit bomen in een dominante boomlaag bestaat met de daarbij een ondergroei van kruiden en struiken. De kruidlaag is de laag planten tot 135 cm hoog en de struiklaag is die van 135 tot 800 cm hoog. Daarboven spreekt men van de boomlaag.
- **Houtwal/singel;** Een houtwal of boomwal is een aarden wal begroeid met bomen en struiken, die een lijnvormig element in een landschap vormt. Ook een houtril of takkenwal van dood hout wordt soms een houtwal genoemd(<https://nl.wikipedia.org/wiki/Houtwal>). Binnen de gemeente Dinkelland wordt geen onderscheid gemaakt tussen een houtwal met begroeiing op daadwerkelijk een aarden wal of op maaiveldhoogte.

Gras

Gras wordt in dit onderzoek gedefinieerd als groene 'lijnvormige' planten die een dichte bodem bedekkende groene 'mat' vormen en vaak niet hoger wordt dan 10 cm. Gras heeft structureel onderhoud nodig door middel van maaien of klepelen. Binnen dit project wordt er onderscheid gemaakt in gras beheerd volgens beeldkwaliteit of frequentie, namelijk:

Beeldkwaliteit

- **Gazon;** Een gazon is een veld met kort gemaaid gras, meestal gelegen bij een huis. Een gazon wordt onderhouden, in het bijzonder door het regelmatig maaien van het gras, zodat het op een beperkte hoogte blijft en de meeste andere planten geen kans krijgen zich op het gazon te vestigen.

Frequentie (wordt niet meegenomen met deze herijking)

- **Bermen;** Een berm is een strook grond langs een weg, die meestal jaarlijks éénmaal of enkele malen wordt gemaaid en die begroeid is met grasachtige en kruidachtige planten. Vaak zijn bermten ook beplant met bomen, we spreken dan van een laan of een allée (met een dubbele rij bomen aan weerszijden). Ook is de berm soms verhard met behulp van grasbetonblokken. Een middenberm is meestal aanwezig bij autosnelwegen om de rijbanen van elkaar te scheiden. (bron: [https://nl.wikipedia.org/wiki/Berm_\(strook\)](https://nl.wikipedia.org/wiki/Berm_(strook))). Binnen de gemeente Dinkelland wordt met de beheergroep 'berm' een gras- of kruidachtige beplanting langs de weg bedoeld.
- **Natuurlijke oevers;** Een natuurlijke vormt de grens tussen water en land en wordt vaak extensief beheerd zodat er ruimte is voor het groeien van natuurlijke kruidachtige beplanting.
- **Ruigte;** Ruigten zijn hoog opschietende begroeiingen die worden aangetroffen op plekken met een goede vochtvoorziening en voldoende voedingsstoffen (vooral stikstof). Zo komen ze voor aan randen van moerassen, langs heggen, onder de beschutting van struiken en bomen, en langs bosranden. Plaatselijk hebben sluisplanten een hoog aandeel in de begroeiingen. Onder natte omstandigheden vindt op de bodem vaak ophoping van strooisel plaats. (bron: floravannederland.nl)
- **Wadi;** Met een wadi wordt in Nederland en België een bufferings- en infiltratievoorziening bedoeld, die tijdelijk gevuld is met hemelwater. De naam verwijst naar de Arabische naam voor een vaak droogstaand rivierdal; zie wadi, en is ook een acroniem van Water Afvoer Drainage Infiltratie. Bij een moderne wadi worden in stedelijke gebieden straten en daken van huizen afgekoppeld van de riolering. Het hemelwater dat op deze verharde oppervlakken valt, wordt via een hemelwaterriolering of over maaiveld afgevoerd naar een wadi waar het kan infiltreren in de bodem, of vertraagd kan worden afgevoerd naar oppervlaktewater. Op deze manier wordt voorkomen dat schoon water naar de rioolwaterzuiveringsinstallatie gaat en wordt tevens bereikt dat het grondwater wordt aangevuld (bron: [https://nl.wikipedia.org/wiki/Wadi_\(infiltratievoorziening\)](https://nl.wikipedia.org/wiki/Wadi_(infiltratievoorziening))). Wadi's worden gemaaid.

Haag

Een heg, haag, of houtkant is een meestal lijnvormige aanplanting van struiken en bomen met als doel het scheiden van ruimte. Een haag is een dichte rij struiken die ongeveer eenmaal per jaar geschoren wordt (bron: <https://nl.wikipedia.org/wiki/Heg>). Binnen het beheer van de gemeente Dinkelland sluit de definitie zoals hierboven door Wikipedia beschreven goed aan. Er wordt geen onderscheid gemaakt in verschillende 'haagtypen' en een haag wordt volgens beeldkwaliteit beheerd.

Bomen

Een boom is een overblijvende plant met een verhoutte stam en een kroon (koon). Er is geen eensgezindheid over de omschrijving van een boom. De meeste definities noemen het bezit van één stam en een hoogte van meer dan vier meter. De vegetatielaag boven de acht meter in een vegetatie is de boomlaag, daaronder heet het struiklaag ([https://nl.wikipedia.org/wiki/Boom_\(plant\)](https://nl.wikipedia.org/wiki/Boom_(plant))). Bomen komen veelal voor in

elementen, zoals: rijen, lanen en groepen. Bomen worden binnen de gemeente Dinkelland onderhouden a.h.v. VTA.

Wegvakonderdeel

Een deel van een weg die een specifieke functie bekleedt voor een specifieke doelgroep(en). Binnen dit project wordt er een onderscheidt gemaakt in de volgende wegvakonderdelen, deze worden alle volgens beeldkwaliteit beheerd:

- **Fietspad**; *Een fietspad is een weggedeelte of vrijliggend pad dat is gereserveerd voor het fietsverkeer. Ook snorfietzers maken gebruik van het fietspad*(bron: <https://nl.wikipedia.org/wiki/Fietspad>)
- **Trottoir**; *Een trottoir, stoep of voetpad is een deel van de verkeersinfrastructuur, voornamelijk binnen de bebouwde kom, met voetgangersverkeer dat zich afgescheiden en daardoor veilig wil voortbewegen ten opzichte van het gemotoriseerde en fietsverkeer.*(bron: <https://nl.wikipedia.org/wiki/Trottoir>)
- **Rijweg**; *een weg die bestemd is om bereden te worden*(bron: <https://www.encyclo.nl/begrip/rijweg>)

Meubilair

Wanneer binnen dit plan over meubilair wordt gesproken binnen de context van de openbare ruimte, worden hiermee arealen of elementen aangeduid, in eigendom van de gemeente Dinkelland, die zijn aangelegd in, op of naast de verharding t.b.v. veiligheid en comfort van de gebruikers van de openbare ruimte. Tevens zijn het elementen die bij kunnen dragen aan de netheid en esthetiek van de openbare ruimte. Binnen de gemeente Dinkelland worden alle meubilair-elementen volgens beeldkwaliteit beheerd.

- Stoeltjes, bankjes en prullenbakken; behoeft geen uitleg
- Borden en paaltjes; behoeft geen uitleg
- Picknickbanken; behoeft geen uitleg

Speelplaatsen

Het gaat hier om speelplaatsen met één of meer speeltoestellen zoals een schommel of wip maar ook om trapveldjes waar bijvoorbeeld doelen zijn geplaatst. Daarnaast zijn er pleinen bij scholen, peuterspeelzalen en kinderdagverblijven. Ook op pleinen van scholen en peuterspeelzalen en kinderdagverblijven zijn vaak speeltoestellen aanwezig. Een deel van deze pleinen is (nog) eigendom van de gemeente maar meestal is een derde, zoals een schoolbestuur, eigenaar. Binnen de gemeente Dinkelland worden de speelplaatsen op basis van beeldkwaliteit beheerd.

Begrippen

Biodiversiteit

Wikipedia zegt het volgende: biodiversiteit of biologische diversiteit is een graad van verscheidenheid aan levensvormen binnen een gegeven ecosysteem, bioom of een gehele planeet. De biodiversiteit wordt vaak gebruikt als een indicator voor de gezondheid van een ecosysteem. Daarvoor wordt de aanwezige biodiversiteit vergeleken met historische gegevens of gegevens uit vergelijkbare gebieden. Biodiversiteit hangt nauw samen met het klimaat. Zo zijn onder de terrestrische habitats, de tropische regio's typisch veel soortenrijker dan de polaire regio's. Zowel Brazilië als Colombia, de landen met de grootste en op een-na-grootste biodiversiteit, liggen in Zuid-Amerika. Colombia kent de grootste globale biodiversiteit in vogels (rond de 1900 soorten, waarvan 150 soorten kolibries), kikkers, vlinders (14.000) en bloemen (> 50.000). (bron: <https://nl.wikipedia.org/wiki/Biodiversiteit>)

Beeldkwaliteitsplan BKP

Binnen de gemeente Dinkelland bestaat het beeldkwaliteitsplan niet, zoals het woord doet vermoeden, uit een geschreven plan; het zijn losse documenten die betrekking hebben op het beheer van de openbare ruimte. Deze documenten bestaan o.a. uit inventarisaties, nulmetingen, zoneringen, beeldmeetlatten, schouwformulieren, GBI, bestekken en begrotingen.

De online encyclopedie zegt het volgende over een beeldkwaliteitsplan:

Een plan, opgesteld als aanvulling op het ruimtelijke plan dat zich doorgaans vooral richt op functionele kwaliteiten, dat de na te streven beeldkwaliteit beschrijven. Dat gebeurt onder meer door aan te geven op welke ruimtelijke kenmerken van landschap en bebouwing en landschappelijke structuren en elementen moet worden ingespeeld en welke streefbeelden daarbij gelden(encyclo.nl). (Streefbeelden staan binnen de gemeente Dinkelland gelijk aan beeldmeetlatten)

Het beeldkwaliteitsplan is, binnen het jargon, synoniem voor een beheerplan. Een beeldkwaliteitsplan is dus een beheerplan geformuleerd aan de hand van beeldkwaliteiten waarin beschreven wordt wat, hoe en waarom beheergroepen binnen een bepaald gebied beheerd worden.

Beeldkwaliteit

Beeldkwaliteit is een term die, binnen de gemeente Dinkelland, gebruikt wordt voor het duiden van het (streef)beeld dat nagestreefd wordt in de openbare ruimte op het gebied van onderhoud en beheer. Hiervoor wordt binnen de gemeente Dinkelland de beeldmeetlatten van de CROW gebruikt. Voor alle disciplines in de openbare ruimte is een beeldmeetlat beschikbaar. De kwaliteitsniveaus die vastgesteld kunnen worden zijn A+, A, B, C en D, waarbij A+ staat voor een heel net, ongeschonden beeld en D staat voor een onrustig, onveilig en kapitaalvernietigend beeld. Door te werken volgens beeldkwaliteit kunnen duidelijke keuzes gemaakt worden voor het beeld(doel) dat nagestreefd wordt. Dus de traditionele manier van werken op frequentie is niet meer aan de orde -wellicht nog wel om een bestek of begroting te formuleren en in de uitvoering om het gewenste beeld te realiseren-.

De CROW zegt het volgende over beeldkwaliteit:

Bij het beeldgericht werken krijgt het sturen op beeldkwaliteit met behulp van beelden/foto's de voorkeur boven het sturen op budgetten en frequenties. Met behulp van herkenbare

foto's en eisen zijn belanghebbenden binnen en buiten de organisatie beter te informeren over de doelstellingen en de resultaten van de verschillende beheermaatregelen(crow.nl).

Herijking

Woorden.org zegt het volgende:

Dat je opnieuw bepaalt aan welke normen iets moet voldoen(woorden.org/herijking). Binnen de gemeente Dinkelland houdt dit in dat het al bestaande plan wat herijkt wordt, geactualiseerd moet worden a.h.v. geldend beleid en wensen vanuit de politiek. Het huidige BKP is 5 jaar oud en is sindsdien wel geactualiseerd d.m.v. zogenaamde service level agreements SLA's. Deze 'agreements' waren aanpassingen aan het originele plan, veelal in het kader van bezuinigingen. Echter het plan is nooit geactualiseerd aan 'nieuw' beleid of aan de wensen vanuit de politiek.

Sociale werkvoorziening

Wikipedia zegt het volgende(Bron: wikipedia.org/socialewerkvoorziening):

De sociale werkvoorziening is een overheidsvoorziening in Nederland op grond van de Wet sociale werkvoorziening en biedt mensen met een arbeidshandicap een passende werkplek in een zo regulier mogelijke, aan de arbeidshandicap aangepaste, werkomgeving. Die kan beschut, binnen het SW-bedrijf worden aangeboden of – de laatste tijd in toenemende mate – op een passende plaats bij reguliere instellingen en bedrijven (detachering of begeleid werken). De sociale werkvoorziening is een vrijwillige voorziening.

Binnen de gemeente Dinkelland is de sociale werkvoorziening ondergebracht bij Noaberkracht; de ambtelijke fusie van Dinkelland en Tubbergen. De medewerkers van de sociale werkvoorziening zijn als het ware gedetacheerd bij de gemeente Dinkelland. Tubbergen heeft voor het beheer van de openbare ruimte een contract in de vorm van een werkbesteding met Soweco en maakt geen gebruik van de medewerkers sociale werkvoorziening van Noaberkracht.

Integraal beheer openbare ruimte IBOR

IBOR is een manier van werken voor bedrijven of organisaties die te maken hebben met het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Wie werkt volgens IBOR hanteert, zoals het woord al zegt, een integrale samenwerking als het gaat over beheer. Dus alle beheergroepen worden beheert volgens concrete doelstellingen die zijn geformuleerd; wegen, groen of meubilair worden allemaal volgens dezelfde normen, of kwaliteitsniveaus, onderhouden. Dit creëert duidelijkheid en eenduidigheid.

De website gisib.nl zegt het volgende over IBOR:

Integraal beheer is een aanpak, waarin niet uitsluitend per sector, discipline of afdeling naar een bepaald probleem wordt gekeken, maar vanuit al deze invalshoeken tegelijk. Daarmee wordt beoogd de openbare ruimte zoveel mogelijk als geheel te beheren gedurende de totale levensduur van een object. Dit geeft als voordeel dat het onderhoud in de buitenruimte tegen minimale kosten en maximale risicobeheersing wordt uitgevoerd(bron: gisib.nl /over-gisib/integraal-beheer/wat-is-integraal-beheer.

Openbare Ruimte

Wikipedia zegt het volgende: Openbare ruimte of *publieke ruimte* is de ruimte die voor iedereen toegankelijk is. Het is een fysieke plaats waar een groot deel van het publieke leven zich afspeelt. De meeste openbare ruimtes bevinden zich in de open lucht, maar ook vrij toegankelijke overheidsgebouwen en publieke instellingen kunnen tot de openbare ruimte worden gerekend. Openbare ruimte kan als volgt gedefinieerd worden: *Openbare ruimte is de gemeenschappelijke fysieke ruimte die leden van een samenleving hebben, inclusief de daarop betrekking hebbende mentale en sociale ruimte.* (bron: [wikipedia.org/wiki/openbareruimte](https://nl.wikipedia.org/wiki/openbareruimte))

Binnen dit onderzoek beperkt de openbare ruimte zich tot de elementen in de openbare ruimte waar de gemeente Dinkelland eigenaar van is. Wanneer binnen dit plan wordt verwezen naar de openbare ruimte, heeft dit meestal betrekking op elementen in de openbare ruimte die beheerd worden door de gemeente Dinkelland; meubilair, groen en verharding.

Samenleving

Binnen deze context gaat het om de samenleving van de gemeente Dinkelland.

Wikipedia zegt het volgende over een samenleving in het algemeen: Een samenleving of gemeenschap is een groep mensen die samen een half gesloten systeem vormen en waarbinnen interactie bestaat tussen de groepsleden. Hoewel de mens ook samenleeft met dieren en dingen, staat het netwerk van relaties tussen mensen centraal. De samenleving is het studieobject *par excellence* van de sociologie. Afhankelijk van de context kan men de begrippen samenleving en gemeenschap beperken of uitbreiden in aantal. Bij het minimum van twee personen kan al sprake zijn van samenleven, andere voorbeelden op het niveau van het huishouden zijn het gezin en de woongemeenschap. Iets grotere omvang hebben de buurt of woonwijk, het dorp en de stad. Op het niveau van een land of staat is het woord samenleving min of meer synoniem aan maatschappij, de nadruk ligt echter meer op de onderlinge verhoudingen tussen mensen en minder op de instituties.

Het belangrijkste verschil tussen een samenleving en een groep dieren is dat mensen bewust vorm geven aan hun samenleving. Sinds de tijd van de Griekse sofisten is dit een thema: menselijke cultuur versus natuur, *nomos* (wet) of *thesis* (instelling) versus *physis* (natuur). In de opvoeding wordt aan de nieuwe leden van een samenleving duidelijk gemaakt hoe men zich dient te gedragen. Het gaat hierbij om normen, waarden, regels en wetten, die op hun beurt zijn ontstaan met het oog op een zo goed mogelijke, voor alle leden leefbare samenleving. (bron: <https://nl.wikipedia.org/wiki/Samenleving>)

En het volgende: Dinkelland heeft net als geheel Oost-Twente zijn katholieke karakter goed weten te behouden. Zo worden de meeste katholieke gebruiken er nog nageleefd, en heeft de gemeente net als Tubbergen een relatief hoog geboortecijfer. (bron: <https://nl.wikipedia.org/wiki/Dinkelland>)

Dinkelland kan getypeerd worden als een katholieke plattelandsgemeente. De verbindingen en 'lijntjes' tussen verschillende huishoudens en mensen zijn kort, er heerst een echte 'ons kent ons' mentaliteit. Dit vindt ook zijn weerslag binnen het politieke spectrum van Dinkelland.

Service level agreement(SLA)

Wikipedia zegt het volgende: een SLA is een, meestal schriftelijke, overeenkomst tussen een aanbieder en een afnemer van bepaalde diensten en/of producten (zie figuur 1). In een SLA staan, naast de beschrijving van de te leveren diensten, ook de rechten en de plichten van zowel de aanbieder als de afnemer ten aanzien van het overeengekomen kwaliteitsniveau (*service level*) van de te leveren diensten en/of producten (*services*). (bron:

https://nl.wikipedia.org/wiki/Service_level_agreement

Binnen dit project wordt van een SLA gesproken m.b.t. een wijziging in het IBOR beleid, waarin het beheer naar beneden toe wordt bijgesteld door een bezuinigingsmaatregel. Het is een pagina in a4 formaat waarin kort de verandering wordt toegelicht en wat dit voor financiële consequenties heeft.

Bijlage 2 beheergroepen informatie

Beheergroepen Groen

Beheergroep	Aantal
Gazon	354.597 m ²
Omschrijving	
Zijn veelal grasstroken of velden binnen de bebouwde kom die binnen het huidige beheer op onderhoudsniveaus A en C worden onderhouden.	
Beheergroep	Aantal
Hagen	7274,477 m ²
Omschrijving	
Komen veelal voor in de kern van een dorp, in de huidige hotspots. Worden dan ook veelal op niveau A onderhouden.	
Beheergroep	Aantal
Heesters	112.000 m ²
Omschrijving	
Zijn drie subgroepen in te onderscheiden; bodem bedekkend-, opgaand- en sierheesters. Worden binnen huidige beheer op A en C onderhouden	
Beheergroep	Aantal
Rozen	8.383 m ²
Omschrijving	
Komen uitsluitend binnen de bebouwde kom voor. Worden onderhouden op niveau A en C.	
Beheergroep	Aantal
Vaste planten	3.361 m ²
Omschrijving	
Komen veel voor in de kern van een dorp. Ideaal te onderhouden o.b.v. burgerparticipatie. Wordt binnen het huidige beheer onderhouden op A of C –of op o.b.v. burgerparticipatie.	
Beheergroep	Aantal
Wisselperken	354 m ²
Omschrijving	
Komen uitsluitend voor in huidige hotspots. Worden beheerd op kwaliteitsniveau A.	

wisselperk. bron: twitter/joyceoomen

Beheergroep	Aantal
Wadi	8.539 m ²
Omschrijving	
Wadi's worden nu nog onderhouden als zijnde gazon; op kwaliteitsniveaus A en C. veel potentie voor meer biodiversiteit	
Beheergroep	Aantal
Bosplantsoen	142.602 m ²
Omschrijving	
Het zijn één- tot driejarige meest inheemse struiken en bomen zoals meidoorn, kardinaalsmuts, en hazelaar. Worden onderhouden op kwaliteitsniveau C.	

wadi. bron: joostdevree.nl

Beheergroepen Grijs

Beheergroep	Aantal
Voetpad	6.229,485 m ²
Omschrijving	
Komt veelal voor binnen de bebouwde kom. Wordt onderhouden op kwaliteitsniveau B.	
Beheergroep	Aantal
Fietspad	15.838,939 m ²
Omschrijving	
Komen uitsluitend voor in huidige hotspots. Worden beheerd op kwaliteitsniveau A.	
Beheergroep	Aantal
Rijbaan	35.2431,124 m ²
Omschrijving	
Dit zijn alle doorgaande wegen; asfalt of elementverharding. Hiervoor geldt kwaliteitsniveau A en C.	
Beheergroep	Aantal
Banken	205 st.
Omschrijving	
Betreft banken in de openbare ruimte. Wordt binnen huidig beheer onderhouden op kwaliteitsniveau A en C. bijv.: inspectie, reparaties en verven.	
Beheergroep	Aantal
Borden	6200 st.
Omschrijving	
Betreft alle borden in de openbare ruimte. Wordt onderhouden op kwaliteitsniveau A en C. Bijv.: vervanging, reparaties, schoonmaken	

fietspad. bron: wikipedia/fietspad

bron: crow.nl

Beheergroep	Aantal
Afvalbakken	70 st.
Omschrijving	
Alle afvalbakken worden onderhouden op kwaliteitsniveau A of C. Het betreft legen, schoonmaken of vervanging.	
Beheergroep	Aantal
Palen	Onbekend
Omschrijving	
Betreft alle palen in de openbare ruimte; voor zowel verkeersborden, markering als verkeersgeleiding. Worden nu op niveau A en C onderhouden	
Beheergroep	Aantal
Speelplaatsen	84 st.
Omschrijving	
Betreft alle speelplaatsen in de openbare ruimte. Met daarin alle speeltoestellen. Werkzaamheden zoals reparaties, vervanging en schoonmaken. Niveau C onderhoud in huidig beheer.	
Beheergroep	Aantal
Zandbakken	18 st
Omschrijving	
Betreft het vervangen en verversen van zand. Worden op niveau C onderhouden	
Beheergroep	Aantal
Picknickplaatsen	73 st.
Omschrijving	
Betreft alle picknickplaatsen in de openbare ruimte. Gaat hierbij vooral om bankjes, stoeltjes en tafels. Inspectie, verven en herstellen. Ook het bijmaaien rondom de objecten behoort tot de werkzaamheden. Worden op niveau C onderhouden binnen huidig beheer.	

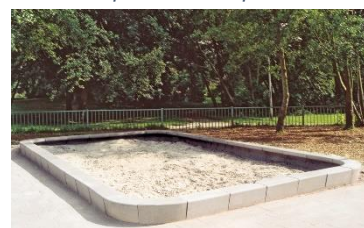
bron: crow.nl. vullingsgraad niveau C

bron: crow.nl. scheefstand op B

bron: crow.nl. speeltoestel op niveau C

bron: VelopA.nl

bron: crow.nl. Picknickbank op niveau C

Bijlage 3 scenario 'Dinkelland Veilig'

Het scenario Dinkelland Veilig legt sterk de nadruk, zoals de naam al doet vermoeden, op veiligheid. De trottoirs worden onderhouden op technische beeldkwaliteit A. Dat betekent o.a. dat er slechts lichte oneffenheden, geen ontbrekende elementen en slechts lichte voegwijdtes zijn. Hierdoor zal men zich veilig over de trottoirs kunnen voortbewegen. De overige wegen, zoals rijwegen en fietspaden worden, zoals nu het geval is, op C onderhouden.

Meubilair, picknickplaatsen en bebording worden ook op beeldkwaliteit A onderhouden, zowel verzorgend als technisch.

Daarnaast zullen speeltuinen van het huidige beeldkwaliteit C overgaan in beeldkwaliteit B, waardoor de veiligheid voor kinderen beter gegarandeerd wordt.

Al het groen wordt op beeldkwaliteit C onderhouden, zowel technisch als verzorgend.

Uitzonderingen hierop zijn de wadi's die net als in het scenario Dinkelland Groen 2x per jaar uitgemaaid worden en de slootkanten binnen de bebouwde kom die op technisch beeldkwaliteit B onderhouden worden –zodat er een goed doorvoer van water mogelijk blijft en overstromingen voorkomen worden(in het belang van veiligheid).

TYPE	CRITERIA	OOORDEEL	TOELICHTING
BIODIVERSITEIT EN GROEN	- Bloem- en kruidenrijke gazons	+/-	Alle m ² gazon wordt beheerd op onderhoudsniveau C. Op deze manier krijgen kruiden de ruimte om te wassen en te bloeien.
	- Natuurlijke vegetatie wadi's	+	Alle wadi's worden 2x in het jaar gemaaid, waardoor er een natuurlijke vegetatie ontstaat.
	- Optimale kwaliteit groen	-	Alle plantsoenen worden op niveau c onderhouden
	- Ruimte voor spel en recreatie op gazons	+	Er is voldoende ruimte voor sport en spel op gazons, deze worden op niveau C beheerd.
	- Groen naar tevredenheid inwoners	+/-	Er is ruimte voor betrokken inwoners om de openbare ruimte te onderhouden en mee te beslissen.
VEILIGHEID	- Veilige wegen	+/-	Alle trottoirs worden onderhouden op niveau A.
	- Optimale kwaliteit meubilair	+	Al het meubilair en bebording worden op beeldkwaliteit A beheerd.
	- Goede, veilige speelplaatsen	+	Alle speelplaatsen gaan van beeldkwaliteit C naar B.
PARTICIPATIE	- Beheer o.b.v. participatie	+/-	Participatie in beheer van inwoners vindt nu veelal plaats door eigen initiatief van inwoners. De gemeente faciliteert.
ESTHETIEK	- Nette uitstraling van beheergroepen	+/-	Een nette uitstraling zegt vaak wat over het verzorgend onderhoud(hoewel technische en verzorgend onderhoud invloed hebben op elkaar) zoals zwerfafval, onkruid en bladafval. Deze wordt alleen nog op C kwaliteit beheerd.

Financieel

Voor alles wat beheert wordt o.b.v. beeldkwaliteit; d.w.z. wegen, kunstwerken(bruggen, duikers), straatmeubilair, groen(excl. bomen) en reiniging zijn de jaarlijkse kosten €2.165.219,00.

Het beheer van de wadi's gebeurt nu op basis van frequentie. De kosten voor maaien en afzuigen van de wadi's zijn €2.732,48 per jaar.

Hierdoor komen de totale kosten voor het beheer op basis van Dinkelland Groen op **€2.167.951,48**

Het verschil met het huidig beheer is verwaarloosbaar, namelijk: €325,75. Waardoor deze verandering van beheer géén consequenties heeft voor de begroting.

Bijlage 4 scenario 'Dinkelland Schoon'

Binnen het scenario Dinkelland Schoon wordt er sterk de nadruk gelegd op de verzorgende staat van de beeldkwaliteiten. Dat wil zeggen dat factoren zoals zwerfafval, onkruid en vuil beperkt voorkomen. Hierdoor zal de gemeente Dinkelland een schone en nette uitstraling krijgen. Alle beeldkwaliteiten worden op het verzorgende aspect op onderhoudsniveau B beheerd. Uitzonderingen zijn het schoonmaken van banken en reinigen van bruggen die respectievelijk op A en C onderhouden worden. Dit omdat een schone bank direct effect heeft op de beleving; het wordt uiteraard gebruikt om op te zitten, waardoor een vieze bank direct negatief opgemerkt wordt. Een schone brug(leuning) heeft geen direct effect op de beleving, doordat hier veelal langsheen gelopen of gereden wordt en mensen niet direct in contact (met hun lichaam) staan met de brug.

Al het overige onderhoud, zoals maaien, snoeien en herstraten wordt onderhouden op niveau C. Binnen dit scenario wordt sterk de nadruk gelegd op esthetische aspecten in tegenstelling tot biodiversiteit of veiligheid.

Financieel

De jaarlijkse kosten voor het beheer op basis van Dinkelland Schoon is **€2.168.610,00**

Het verschil met het huidig beheer is verwaarloosbaar, namelijk: €198,00.

Waardoor deze verandering van beheer géén consequenties heeft voor de begroting.

TYPE	CRITERIA	OORDEEL	TOELICHTING
BIODIVERSITEIT EN GROEN	- Bloem- en kruidenrijke gazons	+/-	Alle m ² gazon wordt beheerd op onderhoudsniveau C. Op deze manier krijgen kruiden de ruimte om te wassen en te bloeien.
	- Natuurlijke vegetatie wadi's	-	Alle wadi's worden 2x in het jaar gemaaid, waardoor er een natuurlijke vegetatie ontstaat.
	- Optimale kwaliteit groen	-	Alle plantsoenen worden op niveau c onderhouden
	- Ruimte voor spel en recreatie op gazons	+	Er is voldoende ruimte voor sport en spel op gazons, deze worden op niveau C beheerd.
	- Groen naar tevredenheid inwoners	+/-	Er is ruimte voor betrokken inwoners om de openbare ruimte te onderhouden en mee te beslissen.
VEILIGHEID	- Veilige wegen	+/-	Alle trottoirs worden onderhouden op niveau A.
	- Optimale kwaliteit meubilair	+/-	Al het meubilair en bebording worden op beeldkwaliteit A beheerd.
	- Goede, veilige speelplaatsen	+/-	Alle speelplaatsen gaan van beeldkwaliteit C naar B.
PARTICIPATIE	- Beheer o.b.v. participatie	+/-	Participatie in beheer van inwoners vindt nu veelal plaats door eigen initiatief van inwoners. De gemeente faciliteert.
ESTHETIEK	- Nette uitstraling van beheergroepen	+	Een nette uitstraling zegt vaak wat over het verzorgend onderhoud(hoewel technische en verzorgend onderhoud invloed hebben op elkaar) zoals zwerfafval, onkruid en bladafval. Deze wordt alleen nog op C kwaliteit beheerd.

Bijlage 5 Resultaten Mentimeter 1^e vraagronde

Waar denkt u aan bij het beheer van de openbare ruimte?

Mentimeter

11

Wat vindt u een belangrijke functie van de openbare ruimte?

Mentimeter

16

Wat vindt u van de huidige kwaliteit van het beheer in de openbare ruimte?

Mentimeter

0
Prachtig!

3
Wel netjes

4
Middelmatig

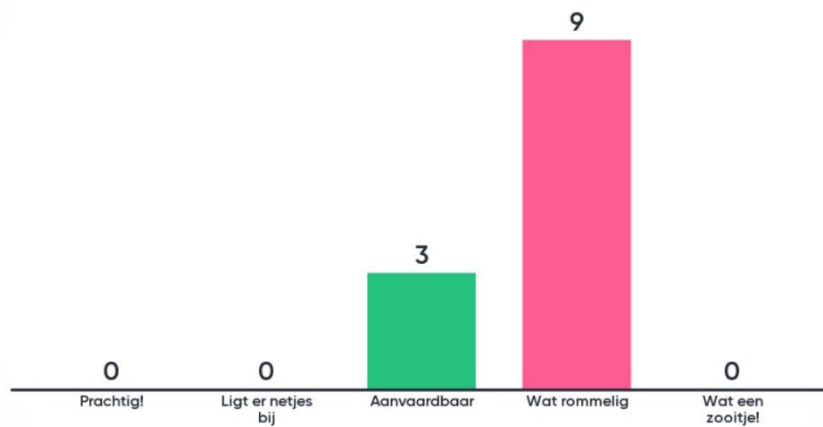
3
Kan er nog net
mee door

0
'n Zootje

10

Hoe vindt u dit plantsoen eruit zien?

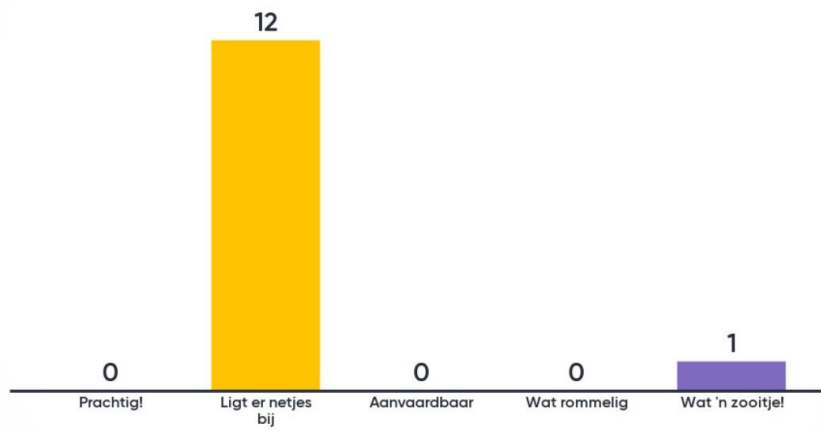
Mentimeter

12

Hoe vindt u deze straat eruit zien?

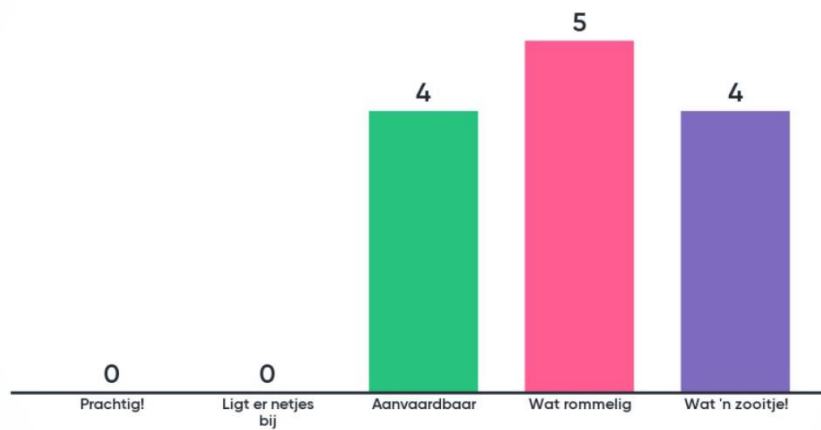
Mentimeter

13

Hoe vindt u dat dit trottoir eruit ziet?

Mentimeter

13

Bijlage 6 Resultaten Mentimeter 2^e vraagronde

Waar denkt u aan bij het beheer van de openbare ruimte?

Mentimeter

11

Wat vindt u een belangrijke functie van de openbare ruimte?

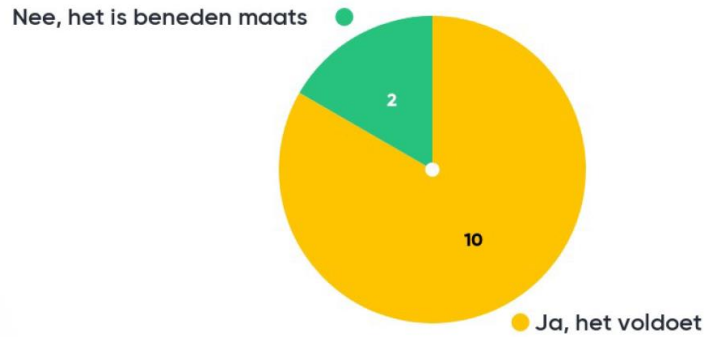
Mentimeter

12

Vindt u dat het huidige beheer van de openbare ruimte voldoet aan de vastgestelde beeldkwaliteit?

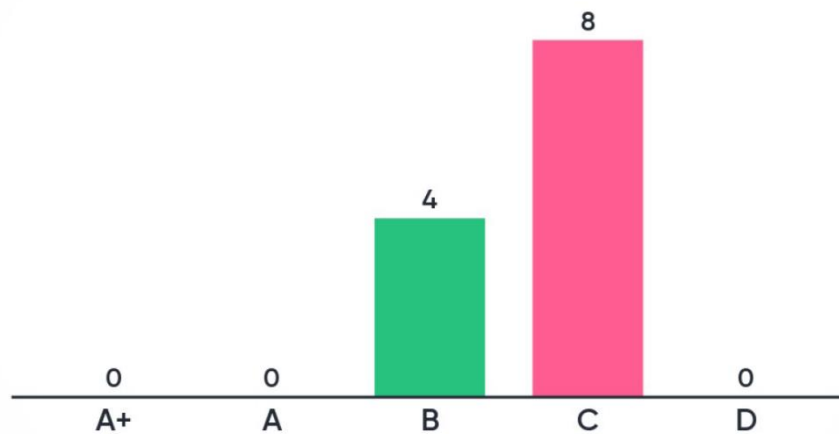
Mentimeter

12

Hoe vindt u dat dit plantsoen eruit ziet?

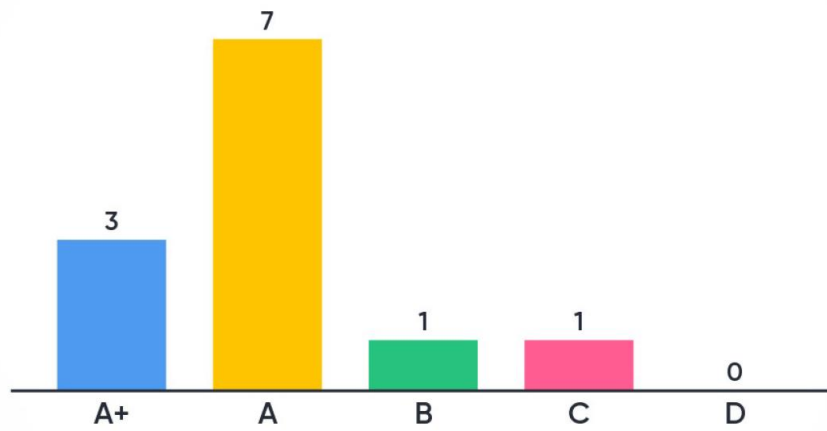
Mentimeter

12

Hoe vindt u deze straat eruit zien?

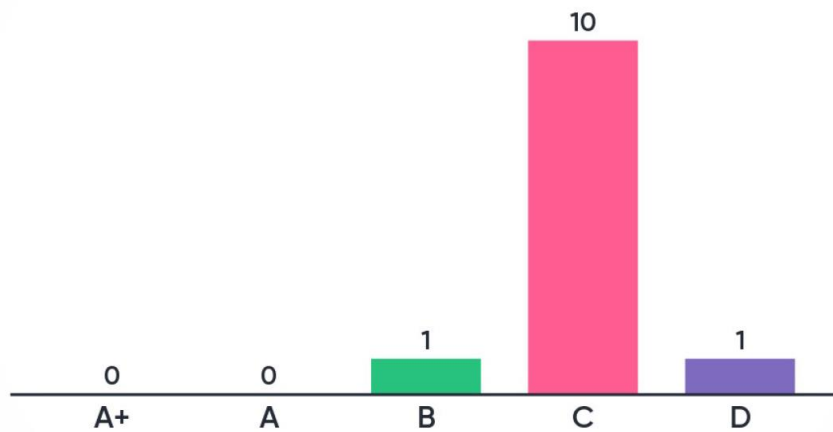
Mentimeter

12

Hoe vindt u dat dit trottoir eruit ziet?

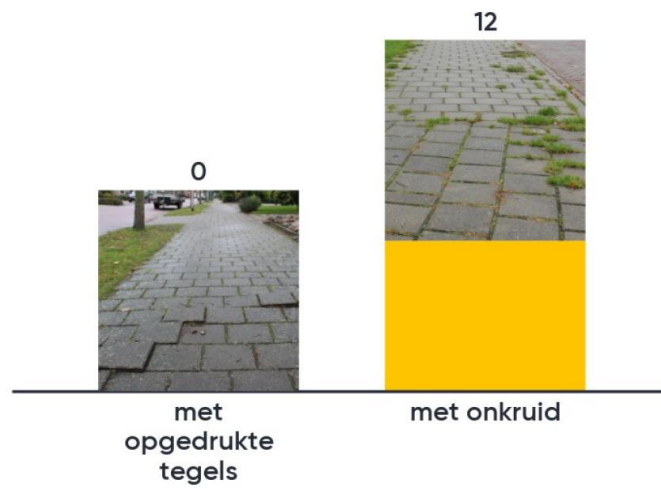
Mentimeter

12

Welk trottoir loopt u liever op?

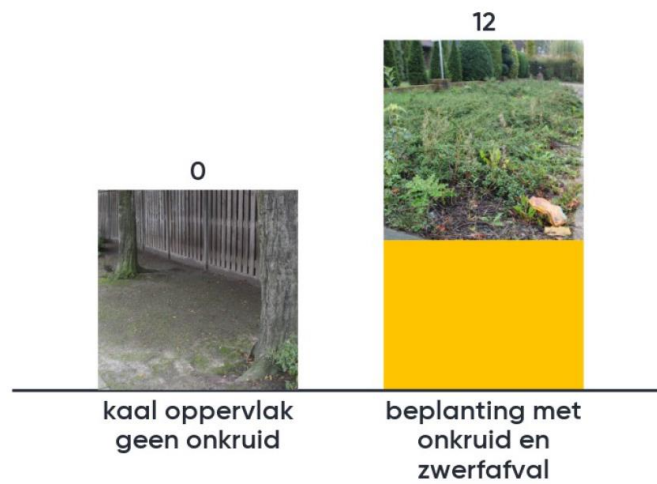
Mentimeter

12

Welk soort plantsoen heeft uw voorkeur?

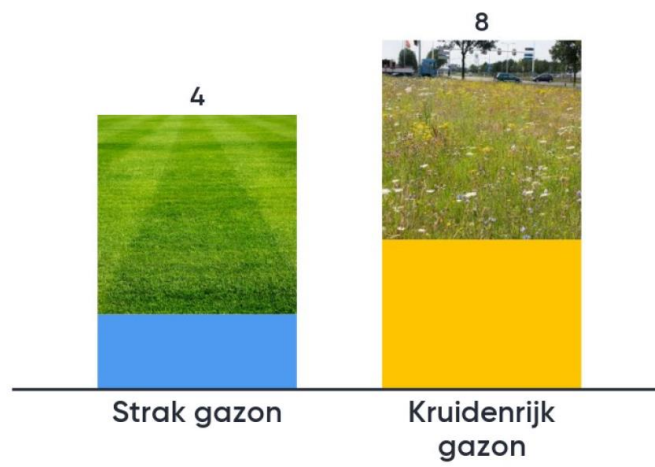
Mentimeter

12

Welk soort gazon heeft uw voorkeur?

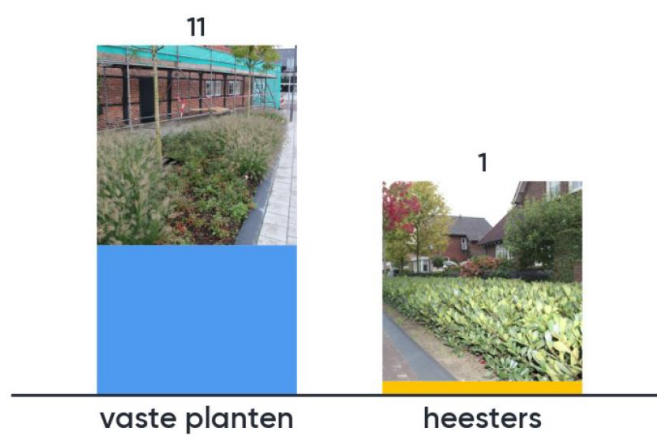
Mentimeter

12

Welk plantsoen heeft uw voorkeur?

Mentimeter

12

Wat vindt u van de verdeling hotspot A - verblijfsgebied C

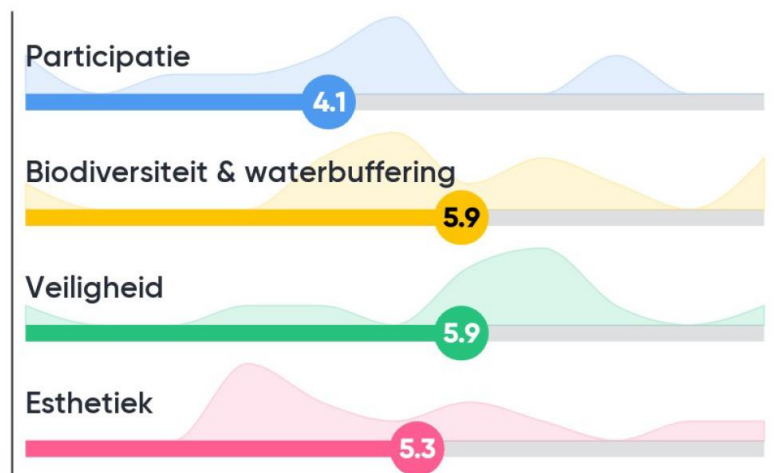
Mentimeter

12

Waar wilt u graag het accent op leggen?

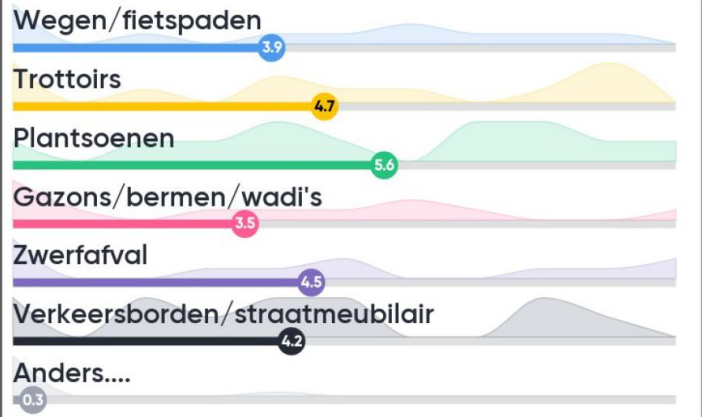
Mentimeter

12

Wat heeft uw prioriteit m.b.t. mogelijke kwaliteitsverbetering?

12